

Topicoꝝ

Hic pbs oñdit cam qre faciliu est destruere pble / ma refinitois r difficilimū pstruere dicēs pmo q pluri / ma ad tale pblema reqrūtur q sigillatim accepta citi / per syllm interimūt. verisimile en est in multis q̄ in pau / cis pctū fieri posse. Et hoc pbs pbat duab rōnib. Pri / ma est illud facili destrui qd p pla pt destrui. s refinitō / per plura pt destrui q̄ alia pdicata id facili pt destrui. r / opposito mō se hz te cōstruēdo. Scōa rō ē. Illud pdica / tū qd pt destrui p oia alia pdicata facili destrui pot q̄ / alia pdicata sed definitio pt interimī p oia alia pdica / ta. r nō econuerso. igitur rō. Minor patet. quia refini / tio destruit p pdicatū te accūte si videat nō inē. Et p p / dicatū te. pprio si nō inest pueritibil. Et p pdicatū te ge / nere si nō inest eēntialr r nō pdicat in eo q̄ qd est te spē. / Ad pstruēdoem vō refinitōis opz pstruere gen? s nō ecō / tra. Silt ad pstruēdoem definitōis oz pstruere ppriū. s / nō ecōuerso. Silt ad pstruēdoem refinitōis oz pstruere / accūs. qz oz refinitōem inē refinitō. s nō ecōuerso. quia / nō sequit hoc inē alteri q̄ est refinitō et. Ex qb? manife / stū ē q̄ faciliū oim est refi nitōnem destruere. r difficilī / mum construere

Alioz aut ppriū marie hmōi. nā interime / re quidē eo q̄ ex plurib? pluriūq̄ fit. pstrue / re aut difficilimū. qm̄ multa oz puenire. r ad / hoc qm̄ soli inest. r qm̄ puerim pdicat de re / Hic pbs ppat ppriū ad alia pdicata dicēs q̄ post refi / nitōem facili? ē destruere ppriū. r difficilīus cōstruere q̄a / ad cōstruendū. ppriū oz oñdere ipm̄ inē vltiter r puerit / biliter qd nō opz oñdere te gie neq̄ te accidēte

Faciliū aut oim pstruere accūs nā i ali / ls qdem nō solū inē sed qm̄ sic insunt oñde / dū. In accūte vō qm̄ inē tm̄ sufficit oñdere / Destruere aut difficilimū accūs. qm̄ mima i / eo data st. nō em̄ significat in accūte quō i / est qre in alijs qdem duplr ē iterimere. v/ os / tendēti qm̄ nō inē. v/ qm̄ nō sic inest In acci / dente vero nō est interimere nisi ostēdēti qm̄ / nō inest. Loci ergo p quos idonei erim? arg / umētari pene sufficiēter enūerati sunt

Hic pbs ppat pdicatū accūs ad alia pdicata. r in / tendit pbare q̄ inter cetera pdicata faciliū est pstrue / re accūs. r difficilimū. Qd patet. qz accūs nō pt interi / mi nisi vno mō scz ostendēdo q̄ nō inest. Alia vero pdi / cata pnt destrui pluribus modis. vno modo. quia non / insunt. alio mō q̄ nō insunt vt refinitio vel nō insunt vt / gen? vel nō insunt vt ppriū. r qz ad hoc q̄ taliter insunt / reqrunt plura. ad quoz cuiuslibet interemptōem interi / mi tale pdicatū. facili? interimunt alia pdicata q̄ acci / dens. ex quo pluribus modis cōtingit ea interimere. In / fine igit epilogando dicit philosophus q̄ loci siue confi / terationes per quas idonei erimus argumentari ad sin / gula. pblemata pene sufficiēter in seq̄ libris secundo vi / teliter vsq̄ ad hūc descripti enūerati sunt. Dicit aut pene / quia plures ex probabilibus esse possunt sed illi qui dic / ti sunt sufficiunt.

Ost hec autē de ordine r quo / medo oportet interrogare di / cendum est

Iste est octau? liber topicoꝝ Aristo. in / quo pbs oñt q̄ dialectica vtil ē ad ob / uiatōem r exercitōem. Et diuidit in duos tractat? p̄ / cipales. In pmo retermial te obuiatōe. In scdo te ex / ercitōe. ibi (Ad exercitōem aut) Prim? tractat? hz / duo capla. In pmo instruit opponētē. In scdo ridentē / ibi (De risione aut) Circa p̄mū ponit intētū suū scdo ex / equit. Quātū ad p̄mū q̄ttuoz facit. pmo ponit p̄tinuatō / nē r ordinē dicēdoz. Scdo dat rōem p̄tinuatōia. Ter / tio ppat dialecticū remōstratorū pene p̄cientiā r dif / ferētiā. Quarto pcludit ordinē intētū Quo ad p̄ / mū dicit q̄ post ea que retermiata sunt dōm ē te ordine / et quō r q̄lter scz ipa dialectica pur est ars obuiatia or / dinare vō op? sūi in disputādo ad alterz. cur? alteri? opz / eū p̄sensum q̄rere. eo q̄ ex p̄habilib? p̄cedit q̄ qz vidēt / omnibus vel plurib? nō sine p̄sensu rōnis accipi p̄nt. r di / cendū erit hic quō opz interrogare qd sit scz cui p̄ponen / dum in interrogatiōe. r q̄lter vt facilius cōcedant a / respōdente. hoc igit in hoc libro est dōm.

Oportet aut qdem interrogare euz q̄ dō / locū inuenire vñ argumētandū Scdo autē / interrogatōes formare r ordiare singla ad / se. Reliquū vō r tertiū dicere iam ea ad alte / rū ergo donec inueniat locum

Hic pbs oñdit quō id qd dēn est fieri dōm dicēs q̄ oz / opponētē q̄ debet inuenire locū p̄sideratōis vñ trahet / argumentatōem ad p̄positū pblema terminādū pstrue / tue vel destruetiue. pmo interrogare p̄clonē intētā. quia / alias nō posset ordinare locū inuentū cū non esset positū / ad qd induceret. In omnibus em̄ p̄struēdo est finis vt / fm̄ hoc dirigant media. Scdo interrogata p̄clusione et / loco vñ argumentādū est inuēto. oz cū formare interro / gatōes p̄ponēdas in forma quib? magis efficiunt cōces / sibile a ridente r ordine singula. fm̄ se inuicē r ad seip / sum. vt videat q̄ ordine magis sunt p̄cessibilia r. verisimī / lioza ad p̄cedendū. r hoc duo que apud se facit o p̄ponēs / vñ sunt fm̄ q̄ sunt ad eūdem finē vltimū. reliquū vero / et tertiū est sic inuenta r ordiata dicere siue p̄ponere ad / alterū siue ridentē. qz disputatio dialectica est cōe opus / et oz eā inter duos eē qz p̄cedit ex his q̄ vidētur.

Similiter aut p̄bi r dialecticū p̄sideratio / iam vero h ordiare r interrogare ppriū dia / lectici. ad alterz em̄ qd hmōi est. p̄ho aut r q̄ / renti nihil p̄tinet. Si vā qdem sint r nota p̄ / que syllogizat nō aut ponat ea q̄ rident. eo q̄ / pp̄inqua sint eoz. que ex p̄ncipio r p̄uideat / qd accidere est. sed forte r festiabit qm̄ mari / menote r pp̄inque sunt marie p̄pōes. ex his / em̄ discipliabile sylli. Ergo loci qdem vñ / de oportet sumere dicti sunt prius

Hic pbs ppat dialecticū remōstratorū dicēs q̄ q̄ ad / p̄mū q̄ est inuenire interr ogatōes similis est dialecti / cus p̄bo id est remōstratorū. Quia vterq̄ mediū pus in

genti apud seipm p fiderat. h quod ad alia dnt. qz cu op? dialectici sit ad alteru. oz ipm interrogare r ordinare. p m ac hoc e remostratorz pquirerem r apud seipm co. siderante no oz interrogare si vera sint r nota p q fit syllogism? Quia remostrator no pponit talia ur p uideat qd ex as seq tereat aut possit. s forte festinatater infert pdu sione qz pcedit ex pponibus maxime notis r necarijs. r bis q quo ad vitate ppinq st ill q dnt maxie ppones. qs vt de boet? dscz pbat auditas ex quib? fuit sylli disciplina les. ro at qre no interrogat e. qz oz cu credere q addiscit. cu igit remostrator vtaf loco doctozis. r nrs loco ipst? discipuli no interrogat remostrator. te p sensu pponu. qz no de qrit p sensus ritus in talib? qm ne stl ipa re r a p/ audiere nota. Epilogari? igit ddm est q loci vñ siue a q bus oz fumere siue trahere argumeta. ad pblema termi nandū dicti sunt in pcedentib? sex libris.

Circa hunc textum expositum est
dubiu. Quod pnuat hic liter ad pcedetes Solo in p onib? libris retermiatū e quod dialectica r ad fm pbiaz disciplina. Nūc in hoc libro retermiat te duab? vltimis vtilitatib? ondes quo v3 ad exercitatom r obuatiōem. Et p reclaratōe illi? p fiderandū est. q dialectica p du plr accipi. vno mō p modū scie vt p fiderat sylm dialec ticū tāq sbōm cui? passionēs r pncipia qruntr in hac scā. Alio mō p fiderat in qrtū est ars ordiata ad termi nandū pblemata. Pmo mō est te syllo dialectico reter minatū in pmo libro vbi agebat te pnb? integlib? pp in quis r remotis ei? r sbicciuis. r sic ibi retermiatū e de eo quo ad sbiam. Scdo mō accipi duplr aut inqrtū est inqstia. inqstū sz vtilis ē ad fm pbiam disciplinas. et sic retermiatū est te ea in sex libris intermedijs. Aut co. siderat vt ē obuatiua r exercitatiua. r sic te ea retermia tur in s libro. Vel p liter iste sic pnuari. qz ipi? diale cna est inuere locos r p locos argumeta pfirmare. r ar gumeta inueta cōtra alios dirigere r ad hoc p fert ordia tio r mod? interrogādū. r hoc oz frequēter facere r exerci tare. Inqstū g docet inuere ē dialectica. aut in se r sic dz inqstia r inuētiua r pblematū termiatua. put at do cet ad altez inueta ordiare. est ad altez. r sic dz obuatiua r magis respicit ppones q pblemata. Cū igitur a pnci pio ist? libri hacten? tradita sit dialectica. put est inqst/ iua hic tradi. put est exercitatiua r obuatiua

De ordie aut r interrogatōe ddm diuidē ti ppos qcuq sumēde st pter necarias Ne cessarie a t dnr p qs sylus sit Que aut pter has sumunt qrtuoz st. aut em inductōis grā vt def vlt. aut in mgnitudinē ordōis. aut ad celatōez p dlonis. aut vt maifestior sit ord? p ter has nulla sumēda est. ppositio Sz p has augere r interrogare tentandū est

Iste p dnr p fectur intēti suū onidēdo q propōes st ordināde r q inro gāde. Et dz q in ordie r interrogatōe sunt duplices ppos. s. necarie r pter necarie. necarie ap pellātur p qs fit syls. ita q ingrediūtur sbām ei? r no nisi ex ipis infertur p dlo. Pter necarie vō st qcuq p/ pōnes sine qb? pte fieri cōdo. tales aut st q pter has su mūtur ab opponēte r st qrtuoz r ad qrtuoz vtilēs. Quia

vel sunt sumpte grā inductionis vt ex ill detur siue cōce dat. pbatū vlt in maiori vlt minore pōne sylli pncipal. Aut sumpte st in pmo in mgnitudinem siue apliatōem sermois vlt ordōis siue plōgatōem quo nrs mnt? respici at qd sequit r citi? in dinet ad p fentiendū. Aut sumpre sunt r adducte tertio i celatōem cōclonis intēte quā cela tā pspiciēs nrs facili? p fentiat. Aut assumunt vt mani festior fiat ord? qz in maifestū citi? p fentit nrs. r iste sunt adducte in p sylis. qz ppones aut indigēt pbatōe r ppf dubiū no p fentit nrs r sic est pma. Aut no p fentit qz se/ stine vnt ad p dlonem r sic sumit apliatua siue plen/ gatiua ordōis. aut id no p fentit qz id qd pponit ē obscu rū. r sic explanatie sumūtur pter has at nulla est assu/ mēda pter necaria. ppō. qz ad p sensuz ridentis inclinā/ dū no valet. s p has qrtuoz tentādū ē augere rōem r in terrogare consensum respondentis.

Sūt at q ad celatōez certamis grā. s. oē hmōi negociū ad altez ē necē ē r in bis vti Iste pbs poit aliq documeta deseruentia ad ordia/ tionē. pponū. r anq? b fciat excludit vnā obiectōem di/ cēs posset qs dicere. ppones celatiue sūt certamis grā. r sic vident esse ad finē glie. r no ad finē inuētionis scie. et sic ptererēt ad sophistā. Ad qd ridet pbs q hmōi nego ciū dialecticū ad altez est. eo qd inuitit ei qd videt alte/ ri r aliq? pteruit iste nolēs cōcedere vel suscipe q st vti lia negocio inuētiōis. s at p fiderans opponēs oz celare ppositū do nec suscipiat aliqū. ppōem p quā cogat ad cōsensum. sic g r si sit certamis grā. est tñ iusti certamis grā. r qd vtile negocio dialectico. qz tradit modū inqsi/ tionis vitatis p inqstōem. r id necē est r oportunū di alectico vti bis. ppōib? q celatiue dnt. Dialectica em in qrtū est obuatiua pl? respicit ipm q pblema. r et? no ab/ soluit ab hoc qn respiciat fictōez sz q. p dicit q ficiū est qd ad pōnem ē coactū. r sic vti certamie tali iustū ē. r no est ad finē glie. s vt facile? inuiciat vitas sine impedimēto

Ergo necarias qdē p quas fit syls n sta/ tim pordinādū. s. d iscedendū in supma. vt n cōtrarioz ponere eandē disciplinā si h vo/ luerit sumere. sed oppositoz posito ei h r qm eadē p riorz syllogizabit. eo q oppositorum sunt contraria.

Iste ponit aliq documeta circa vsuz istaz. pponū. Pm mū est de ordiatōe ppositionū celatiuaz. Et est d q no stati ordināde st ab opponēte ppos necarie ex quibus fit sylus. s. d iscedēdū ē ipi ab ill? ppōib? i supma siue ma gis vltia in qb? tñ ista q intēdit opponēs celata sunt. qz ex ill? pbatū p occupādo illatōem pnt? intēti vt si quis vult suere q oim p riorz sit eadē disciplina. s. dz sumere q oim oppositorz sit eadē disciplina. qz illa hita hētur. ppo sicut. r sic p3 quod in cōi ordināda est. ppositio celatiua

Si vo n ponat p iductōez sumēdū intē/ deti i picularib? p r ijs. nā aut p sylm. aut p iductōem necessarias sumēdū. aut has qui dem inductōne. illas aut syllogismo. Iste poit scdm documētū de ppōib? inductiuis dicēs si n cōcedat nob ppōem vltm nrs. tūc sumēdū ē p inductio nē. r tendū ē ppōib? inductiōis. r in picularib? inducen

Topicor

ad uniuersale inferre. Ex^o est ut si p^o pbada sit omniu
perarioz eadem est disciplina. r^o nis non ponat siue con
cedat ea tunc opponens dz inducere in singularib^o dice
do saniz egri est eade disciplina. iustiz iniustiz sic d^o alia
ergo oim contrarioz est eadem disciplina. Et ratio h^o e
Quia necarias p^ones ad sylm aut sumere o3 p^o iducto
nem. aut p^o sylm aut quasda quidem p^o inductionez ma
iorem scz vel miorem. illas at scz maiore l^o miore p^o sylm.

**Quocunqz autē valde manifeste sunt eas
ptendere. Namz obscurus est in discessione
sp^o r^o inductione qd^o accidere est**

Hic ponit documentum quo ad ampliatiuas dicens
si habemus aliquā p^onum necarias valde manifestam
ita q^o statim apparet quid possit cōcludi cōtra r^otem. tūc
oportet ptendere hoc est a p^oposito elongare p^o alias ad
alia media. p^o q^o tū cōcludi p^o q^o ad pbabilia multa me
dia inueniunt. q^o illud qd^o seq^o r^o qd^o p^oncipalit^o intenditur
p^o digressionem fit obscurius. quia digressio a p^oposito
causa est latendi

**Et simul ipsas vtilis ptēderet ei q^o nō p^o
vllō modo sumere pate q^o p^o p^oter has sup^ote
st^o accipiēdū qd^o p^oter has. vna q^o g^o talit^o v^o
redū ē nota at mag^o q^o f^oz sensū. l^o simplr^o l^o pl^o
b^o inducenti quidem a singularibus in vni
uersale. r^o a notis in ignota.**

Hic p^o p^oit q^ortū documētū ē re p^oonib^o explanatis
r^o ē istud qū r^ois nō p^o pate sumere. p^ones necarias. tūc
explanade st^o r^o manifestade vt r^ois eas capiat. Istis autē
omib^o p^oonib^o p^oter necarias sic vtēdū est q^o nō statim acci
piat. p^ones necarias h^o sumēde st^o vltia a mag^o not^o ad m^o
n^o nota. q^o ignotū pbat p^o notū. Nota cōtē st^o mag^o q^o fm
sensū nota st^o l^o simplr^o oib^o. l^o ad min^o pl^o b^o. q^o plures f^o
sensuz iudicat. Ex his at q^o vlt^o vidēt oib^o vel plib^o pcedit
dialecti^o. iste igit^o in cōi est vsus p^oonum p^oter necarias.

**Relatiō p^o syllogizare ea p^o q^o syls^o e^o qd^o
ex p^oncipio ē fieri dz. r^o h^o vt pluria. Erit at h^o
si q^o nō solū necarias. f^oz si eaz q^o ad has sunt
vtilis aliquā syllogizauerit**

Hic p^o p^o i sp^oali toz modū vtēdi p^oonib^o p^oter necarias
ta. Et p^o celatis. Et vtū circa h^o p^olicib^o documētū. p^o p^oit
documētū sup^optū ex p^ote orōnū. scōo ex p^ote disputatiū r^o
vtēdū fmone. etio ex p^ote vtriusq^o. l^o et ex r^oisec^o aduicenti
um. Quo ad p^o p^oit q^odruplicia documēta iuxta q^odrus
plicē fmone scz syllogistici entbymematicū. exemplares
r^o inductiuū. Ex p^ote fmōis syllogistici p^o p^oit v^o documē
tum sumptuz ex p^ote p^oncipioz vni^o syls^o. r^o ē istud volēs ce
lare p^opositū nō statim dz p^oponere p^omissas p^oncipales.
h^o et dz p^o syllogizare maiore r^o miore nō soluz p^oncipal^o syl
logismi. h^o et dz p^o syllogizare maiore r^o miore syls^o p^o syllo
gizandi. r^o sic iuoluit r^onti p^opositum

**Ampli^o p^ocloes nō dicere. f^oz postea syllo
gizare subitas. sic ei lōgissime discēdz q^o ē ex
p^oncipali pōne. Vlt^o at dz sic oz iterrogare
eū q^o celāter inq^orit. vt iterrogata oī rōnez di
cta p^ocloe q^orat p^oter qd^o h^o at erit maxime per
antecm^o modū. nā sola vltia p^oclone dicta.**

dubiū est quō accidit eo q^o nō p^ouidet r^ois
ex quib^o accidit nō enodatis p^orib^o syllogis
mis. Minime at enodat syls^o p^ocloe. n^o ipas
p^ones nobis ponētib^o. f^oz illas a q^o h^o syls^o fit.

Hic ponit scōm documētū qd^o est ex p^ote p^oclois. r^o ē volēs
celare p^opositū nō statim dz syllogizare p^ocloez p^oncipalem
p^o p^omissas p^oncipales r^o immediatas. h^o p^o remotas in q^obus
celata r^o clausa st^o p^oncipalit^o intēta. tūc ei ex lōginq^o medio
dz inferre p^ocloez. sic lōgissime a p^oposito p^oncipali qd^o ex
p^oncipio itendit discēdit. r^o tū p^oseq^o p^opositū reducēdo lō
gissima p^o oia media vsq^o ad p^oria. r^o vlt^o dōm in p^oonib^o
celatis q^o sicoz eū pcedere q^o vti vult celatis vt introgā
oim h^o est tota orōnez p^oposita. r^o iā dca p^oclone itenta q^o
rat ipē r^ois. p^o qd^o siue ex q^o medio h^o cōclusum seq^o. hoc
autem fit qū ex medio valde longe distanti absq^o redu
ctione ad p^oximū p^ocluditur p^opositū. hoc igit^o maxime et
frequentissime erit p^o modum antecm^o. Quia vltia p^oclo
ne dca sola sine p^oncipijs. p^omis ex quib^o seq^our dubiuz
est r^onti quō siue ex quo medio accidit siue seq^our condu
eo q^o ipē r^ois nō p^ouidit ex q^obus p^oncipal^o conclusio acci
dit siue seq^our. non enodatis p^o reductionem ad p^oria p^ori
bus syls^o q^o p^o longinqua media sunt cōclusi. Minime
at siue nullo modo enodabitur sup^ous syllogism^o si non
eius conclusionem. p^oria posita. l^o et si non eius cōclusiōia
quā ex longinquo inferimus medio. non ponimus. p^oo
nes. p^orias r^o p^orias. sed illas longinquas ex quib^o fit
altior^o sup^oior syllogismus. Et ista duo documēta val
de sunt obseruanda. Quia p^oximū sumptum ē ex p^ote p^o
cipioz. p^oponēdoz. Scōm vero ex p^ote p^oductionis iterēde

**Vtile autē r^o non continuas p^ones sume
re ex quibus syls^o. f^oz pmutati ad aliā r^o aliam
p^oclusionē. Positis em^o cōuenientib^o iuxta se
magis qd^o accidit ex ipsis manifestum**

Hic ponit tertium documētū dicens q^o est valde v
tile ex quo p^oponit plures syllogismos. p^ones plurium
syllogismoz. q^o non p^oponat eas continuas fm sitū quē
habere retent in syllogismo. h^o pmutatim maiore scz vni^o
syllogismi cum maiore alterius syllogismi pmutati sic
p^oponendo ad aliā r^o aliā conclusionem. Si em^o p^oposi
tiones sibi uicē i situ i syllo ponat iuxta se reb^oto ordine
tūc id qd^o accidit p^o cōnaz syllogistica siue ipa cōclo mag^o
erit manifestū. r^o h^o vidēs r^ois mag^o aduersatur r^o dissentit.

**Oportz at r^o definitōem sumere in q^o cō
tingit vlem p^oonē nō in ipsis f^oz i p^ougatis. pa
logizat ei seipos qū in p^ougato sumit d^onitō
velud nō vlt^o pcedētes. vt si oporteat sumere
qm^o q^o irascit appetit penā. p^o apparētē exami
matōez. Sūat at ira ē appetit^o pene p^o appa
rētē exaniatōem. manifestū at ē qm^o h^o sumpro
hēbim^o vlt^o qd^o p^olegim^o. Eis at q^o i ipis p^oter
dūt sepe ex ipis obsistere accidit r^ontem eo q^o
mag^o se hēat i ipō istātia, vt qm^o non omnia
qui irascitur appetit penam. Nam parenti
bus irascimur quidem. non autem penaz ap
petimus. Fortassis autem non vera istātia**

est a quibusdam enim sufficiens pena est tantum et tristitia et facere penitere. verum in his aliud verificatur non videatur irrationabiliter negare propositum. Inire autem definitionem non similiter facile in stantiam inuenire.

Hic propositum ponit duo documenta ex parte sermonis et thematice. Primum est quando idem ad se secundum est propano diuersum ad diuersum. Primum documentum est volens celare propositum de re finitum. propositum sumere quod loca re finitum est efficax magis adcludendum et de sumere tale propositum vlem non in abstractis sed potius in sumptis siue pignoris illi et cretis quod creta ipso rutes facilius palogizant non videtur instans eo quod a iugato siue creto propositum refinitio et ceditur quod non potest vlti cedere sicut puta re quod refinitio in principali sumere pro eam credi quod rone ibiecti in quod est ita refinita et sic ceditur facilius proposita re finitum. Huius est ex parte si oporteat sumere et cedere propositum ab opponente quod irascit appetit pena inferre et repellere iuriam pro apparet exaimatorem illam vlti quod ad propositum non fuisse acceptum. Manifestum est quod si sumptio in principali debet vlti quod peligim a principio quod vlti se quod irascit appetit pena pro apparet exaimatorem siue exacerbatorem si eam seque ita sic obseruandum est ex parte sermonis principale vel sumptu siue cretu significatibus quod propositum eis opponentibus quod pretendit hoc est ponunt primo refinitos in ipis cretis vlti sepe accidit obfiste re rutes eo quod magis patet hanc instans in ipis cretis quod in abstractis sicut pzi vlti ista ponat quod ois iratus appetit pena facile accipit instans pro stati. Quod ois quod irascit appetit pena prontibus ei irascit et tunc non appetit pena. Tunc ois propano in sumpto non vlti et potest recedendo ad alia abstractu refinitonem vlem accipere pro illa vlti cludere quod particulari vel indefinite fuit propositum. Fortassis autem videtur alicui quod non sit instans quod dca est eo quod aliqd videtur quod etia irat appetit paritibus pena quod aliqd videtur quod sufficiens pena est contritari parites et facere eos penitere. hoc est si fortasse vlti sit tunc in stans a aliqd verificatur quod irat non appetit penitibus pena ex creto et id etia documentum verificatur est quod primo ponat particulari in creto et postea pro refinitum abstracti cludat vlti pro loca a iugato vlti ipse rutes videatur non irrationabiliter negare propositum siue vlti ponat cum patet habere instans salte appntibus et id illa vlti ccedet.

Amplius ponere ois non vlti propter ipsum sed alteri gratia pretendit verent autem quod ad positio ne sunt vtilia. Simpliciter autem dicitur quod marie facere dubium vlti quod ponit aut oppositum sumere velie dubio enim etate quod ad positonem est vtile magis quod videtur eis ponit.

Hic ponit secundum documentum quando diuersum ad diuersum. Et pertinet duo documenta sibi se. Primum est quando diuersum ad diuersum. Secundum quando oppositum oppositum. Primum est si aliqd velit celare propositum et velit sumere aliquid prodem de ipam ponere non tamquam ea velit gratia sui ipsi si gratia alterius hoc est quod si ipsa extranee haberet se adcludendum propositum. Cuius non est quod rutes ceter negat ea que videtur valere ad propositum et ea quod non videtur ad propositum non facit negat. Secundum documentum est volens in disputatone dialectica celare propositum non statim de ipam ponere

re sibi propria forma sibi forma sui oppositi quod quod sic facile opponens dubium est ruti quod valet ad propositum et tunc facilius propositum concedit.

Amplius pro similitudinem inquirere nam et verificatur etiam latet magis vlti vlti quod quod admodum disciplina et ignoratia prior eade sic et sensus contrarior idem aut eo eouerso eo quod sensus idem contrarior et disciplina. Hoc autem est sile inductioni non tunc idem. Nam illic quidem a singularibus vniuersale sumit in silibus aut non est quod sumit vlti sub quo omnia similia sunt.

Hic ponit aliud documentum sumptum ex parte sermonis exemplaris et est illud volens in disputatone dialectica celare propositum non statim de ipam ponere sibi propria forma sibi in suo sili vlti ex inducto sili habeat verificatorem et facilius concedat sicut enim verificatur ex sili et latet in ipso sili magis vlti quod si pro se in ipso ponere est vlti vlti vlti vlti cludere quod contrarior est eade disciplina non pro se in sili ponem vlti putas ne sicut eade est disciplina et ignoratia prior est idem sensus vlti eotra ponat putas ne quod contrarior est idem sensus quod contrarior est eade disciplina hoc autem pbare pro simile est sile inductio sibi tunc non reducat ad opponens pter necessarias sibi celatias quod non est idem inductioni quis sit simile. Quia in inductioibus quod singularibus sumit vlti et conuenit et sic a particularibus pcedit ad totum in silibus aut inductionis non pcedit ad totum vlti nec illud quod sumit ex silibus vlti vlti sicut sibi vniuersali toto oia similia sili inducta.

Oportet autem et sibi metipsum quod instans ferre insuspecte enim se habet ridentes ad eos qui videntur iuste argumetari.

Hic ponit aliud documentum ex parte sermonis inductiuo dicitur cum quis in inductioe vult celare propositum de sibi ipam facere instans quod tunc rutes non hnt suspectu opponente eo quod in suspecte agit cum eis quod videtur iuste sine istis argumetari et contra ridentem nihil agere pro ipso.

Vtile est dicere quod sicut est et de hmoi pigrescit enim quod solitum est mouere instans non hntes silentia quia vtunt ipsi talibus cauent mouere ea alijs.

Hic proponit quatuor documenta ad vtendum prode celatua ex parte disputantis et vtentis sermone. Primum est quod ponens vult sibi aliqd cedi a rute vtile est dicere quod illud est consuetu cedi ab oibus et quod ceter de quod ipsi rutes pigrescunt ex vlti mouere hoc est negare et remouere quod solitum est dici instans non hntes pro illud et papue quod ipsi ridentes vtunt talibus solitum et sicut dicitur siue ccedit et ideo canet mouere siue remouere ea.

Amplius non proferre et si oino vtile sit nam contra proferates magis obstat et vlti pabela pro ponere. Nam quod pro aliqd aliud ponit non propter ipsum vtile ponit magis alijs.

Hic ponit aliud documentum dicitur cum opponens vult quod re spodes ccedat sibi aliqd vtile ad propano de proferare ad conclusionem in opponendo. Et ca est quod pro proferates magis obstat et id quod oino sit vtile ad propositum quod promit non de proferare ad illud sicut cum moza interpositis alijs ad propositum paulatim ac ccedere.

Topicor

Amplius non ipm pponere qd oportz su-
mere sed cui b consequens est ex nccitate. Na
z magis pcedit eo q nō sll maifestū sit / qd ac-
cidere ē. z sūpro b sumptum est z illud.

Hic ponit documentum cūz qz pte modi pponendi
sumptuz est istud. qz opponēs nō dz rīri pponere in p-
pria forma siue in seipō illud qd itendit. b i pabola qdam
fm qz pabola dz esse rez diuersaz b aliquo pportionabi-
liter simili facta collatio in qua plurib⁹ pferuntur q ad i-
uicem hnt pportionis aliquā similitudinem. sic si dicam
sicut se habet ad statuā vel idoluz es vel figura. sic ad spe-
ciem gen⁹ z dzā. b ar nō faciendū qz ppe qd aliud pponi-
tur mag⁹ ponēt siue pcedent ipsi respondentēs

Eti vltio interrogare qd maxie vult su-
mere maxime em pma rēnuūt. eo qz plures
interrogantiū pma iterrogāt circa q maxie
pperant. Ad quosdā aut pma q talia st p rē-
dere. Nam graues z pma maxime admit-
tunt nisi omnino maifestū sit qd accidere ē
in fine aut aduersantur. Similiter aut z qcū-
qz arbitrantur acres esse i respōdendo. ponē-
tes ei pma in fine frāgūtur. velud non acci-
dat ex his q posita st. ponūt ei credētes ha-
bitūz suspicātes nihil esse passuros

Hic ponit quartū documentū qz opponens non re-
tet in pncipio pponere suum intentūz sed in vltimo in-
rogare suum ppositū. quia rītes maxie rēnuunt z ne-
gant q in pncipio st pposita z interrogata. eo qz plures
interrogantes de numero interrogantiū. siue pponen-
tium pmo interrogant ea circa q pncipaliter maxie p-
ponunt z pperant maxime ad ista. Ad quosdā ar sicut
ad graues z pigros melancholicos hoc documento p cō-
trarium modū est vtendūz. ad illos em qui dicto modo
graues sunt oz pma q talia st pncipaliter pposita pten-
dere. graues ei maxie p pposita admittūt. pcedentes ea
nisi oīno maifestū sit cuiuslibz quid bz pnam syllogisticam
ex illis accidere possit in fine vō excitati aduersant pl⁹
z plus. Sll ar faciendū est ad eos rītes qcūqz arbi-
trant se acres eē in rīdēdo. tales ei facile ponētes siue cō-
cedentes p pposita i fine frāgunt z discrepare p dīcere
incipiūt. z tūc i p dīcēdo pseuerāt z dicūt. qz pto nō acci-
dit siue nō seqt ex his q st pposita. ponūt ei tales credētes
bitai b ē ex biru suo z stultitate igenij credulitatem acci-
pientes qz ex pmo ppositis nihil sunt passuri

Ampli⁹ plōgarez iterimere q nihil st vti-
lia ad orōnē. quēadmodū flō dscrībētes. nā
cū sit pla dubiū i quo flm sit. qrez latet qnqz
interrogātes i absōso ponētes q p se poita
nō ponent. g ad celandum quēadmodum
dictum est vtendum.

Hic ponit aliū documentū vlt⁹ dīcēs. qz plōganda ē argu-
mēta i vtēdo celatis pponib⁹. z mltā st rēponēda i cēla-
tione. ppositi q nihil st. nihil vidēt ad ppo^m vtilia ad o-
ratōez itētā. sic i falligpbis faciūt fere figuras dscrībē-
tes. z b faciendū ē id qz cū sint pla itrogā / ipa plalitate
pfundēte rītē. p^m erit i q itrogā orōnē flm sit sic i medio

z in cā. ppe qd celatet aliqñ itrogātes siue opponētes
quī b sit i absōdito sicut dcm est. z pcedūt a rītēbz q si
p ser apte pponerent nō pcederent. p dīctū igitur tocu-
mentis ad celandum vtendum est

Ad ornatū vō inductionez diuisione eo-
rū q pgnata st. ergo inductō qd qle qd ē mai-
festū. Diuidere ar b mōi ē. vt qm disciplina a
disciplia melior. aut i eo qz certior est. aut qz
melior. z qm discipliaz alie qd st spectatiue
alie actiue. alie ar poetice. nā vnū qd qz taliuz
coornat qdē orōez. nō nccāria ar ad p dōem

Postqz p. ppositū documentū ad celādū ppositū. b pnt
ponit documentū qz pte pponis apliatie dōns qz ad orna-
tuz ad apliādū ppo^m vtendū est inductōne silū i p rēta-
rib⁹ z dīsiōne. ppositi i pte tū iduci dnt pgnā siue silia p-
posito et diuidi. qz tales inuāt ad ppositū. qle ar qd sic i
ductio maifestū ē ex sup⁹ dīctū. De diuisione vō. p. ponit
duo exēpla. Pr^m est qz vna disciplina ē alia disciplina me-
lior. aut qz ē certior i temōstrādo. aut qz melior ē. hoc est
melioris z nobilioris sbiecti. vt dz pte aia. Nū diuiden-
duz pēs finē vt alie st spectatiue qz finis ē veritas. z alie
st actiue qz finis ē actio. i ipz actuz siue opatiū qd apocelēf
ma dz. Alie vō poetice qz fabulā ex mir⁹ ppositā iuitāt
ad b^m vnū qd qz taliuz coordinādo. z vtile est vtraqz vti
ad apliādūz ad ornatū ppositi. z tū nō st nccārie ad cō-
structōem ppositi ita qz sunt de ingredientib⁹ sylm.

Ad explanatōez vō exēplaz pabolas fe-
rēdū. extra ar p uentia z ex qb⁹ scim⁹ qua-
lia habēs homer⁹. nō qualia hnt cherulus.
Sic em planius erit qd pponitur.

Hic ponit quō vtendū est pponē explanatā dōns qz ad
explanatōem tēm⁹ vti exēplaz pabol. Exēplis qd. qz vt
dz varro lucidiss^m ge^m docendi ē exemplar sbūctio. pabo-
lis q st silitudinarij fmōes i diuersis reb⁹ silia pferentes.
Exēpla ar p uentia ferri dnt maifesta ex qb⁹ sciriz ma-
nifestari possit pōitū qlia p sicut ponere homer⁹ nō ob-
scura q ppo^m obscurēt qlia p sicut ponere poeta nomie
cherul⁹. sic i exēplis z pabol planius erit qd pponitur

Vtēdū ar i disputādo syllo qd ad dialē-
cticos mag⁹ qz ad ples. Inductōe vō cōria
ad ples mag⁹. dcm ē ar de his z prius

Hic p. dnt quō vtēdū est pponib⁹ inductis dōns qz indu-
ctōne vtēdū ē p ples eo qz ples sequit iuditiū sen⁹. Syl-
logismo vō ad paucos. qz dialectica mag⁹ rōmb⁹ itēdūt.
z illo vtēdū ē p paucos. i. p igeiosos z sbriles q st pauci
siue d nūero paucor. Et rō isti pty ex sine pmi libzi. vbi
dcm ē qz syllo ē ad p dīcēdū violētiōz siue efficacior. z qz
in disputatōne dialectica est contradictio ideo cōtra ta-
les est vtendum syllo. Inductione vō vtendum est cō-
tra rudes q sunt de numero paucor. p^m erit

Est ar i aliqb⁹ inducti possibile inrogare
vle. In aliqb⁹ vō nō facile ē. eo qz nō pōitū ē in
silicudib⁹ nomē oib⁹ cōe. sz qm o z vle sumere
sic i oib⁹ talib⁹ dīctū. Hoc ar diuidere difficil-
limo z est. quale sunt eorum que pferuntur

Octauus liber

hmoī- r qualia nō- r ppter b̄ plerūq; se ad in-
uicē retrūdūt i disputatōib⁹- alij qdē dicētes
similia eē q̄ nō sunt similia- alij v̄o dubitātes
q̄ sūt silia nō esse silia. Quare tentādū est i o-
nibus talib⁹ nomē facere- vt neq; r̄nti liceat
dubitare- qm̄ nō silr qd̄ infert dē- Acq; iter
rogātī calūpnari velud n̄ silr dēctō eo q̄ pla-
coz q̄ silr nō vident- similiter videntur dici-

Hic p̄- circa p̄dicta remouet tres opinionēs siue
tacitas q̄stiones- P̄ia qz possēt aliquis dicere qm̄ est fa-
cile iducere qm̄ nō Ad qd̄ r̄ndet qm̄ est vni nō v̄e v/
niuoq; ad qd̄ respiciūt oia f̄gularia vnica silitudine- r̄
rōne In alijs at̄ i q̄b⁹ nō est vnuz nomen cōe nō est faci-
le iducere eo q̄ nō oib⁹ silibus v̄l singularib⁹ est posituz
vni cōe nō v̄niuoctū ad qd̄ oia f̄gularia vna silitudine ref-
piciāt- h̄ in iductōe qm̄ o; v̄le p̄ iductōez p̄ticulariū su-
meret p̄cedere- r̄ tūc id uer̄ quib⁹ dā dicit̄ r̄ sic in oib⁹
alijs significātes q̄ oia silr respiciāt ad v̄le- Hoc at̄ diui-
teret distiguere difficilimuz ē in his q̄ non v̄niuoce rōez
nōis cōis p̄cipiāt- Difficile ei est distiguere qualia sint
hoc est quali modo respiciūt cōe q̄ silr numero eoz q̄ p̄
ferunt iductō- r̄ q̄lia sunt hmoī q̄ silr cōis p̄dicatōem
suscipiunt r̄ quali mō- r̄ b̄ ideo qz tale aut equoce dē r̄ i-
ductus aut f̄m analogiā- r̄ tūc iducta nō respiciunt ip̄m
in silitudine vni rōnis- Si at̄ dē f̄m analogiā tunc ipsuz
simplex nō est nisi i vno iductoz r̄ e alijs nō dē nisi qz sil-
modi quidā illius- r̄ p̄ hoc plerūq; opponēs r̄ respondēs
ad sciūcem retundunt altercādo siue p̄tendendo ad iui-
cem in disputatōibus- Alij quidem dicentes similia
esse q̄ non sunt- Alij vero respondentēs dubitantes ex a-
biguitate cōis dicunt non esse similia q̄ sunt similia- Et
ergo remediū i istis est qz tentandū est in omnibus
talibus p̄ distinctionem nominis- tale nomen distictuz
ponere in vna significatōe- ita qz adeo aptum sit qz nō
liceat respondentī dubitare dicat qm̄ non similiter de
singularibus dicitur vniuersale qd̄ infertur- neq; etiā ca-
lūpnari interrogātem id est opponentem qz dicat illa
similiter dici q̄ nō similiter dicunt- r̄ sic nomine ficto si-
ue imposto tollit r̄ opponēt r̄ r̄nti calūpnādi materia-

Nā aut̄ iducti i omnibus nō dedit v̄le-
tunc iustum est instantiā erigere- non docēte
aut̄ eo in aliquib⁹ sic non iustū est erigere in
aliquibus non sic- Oportet em̄ inducentem
prius sic instantiam erigere r̄ pbare instan-
tias non in eo qd̄ ponitur p̄ferri- nisi vnuz
em̄ huiusmodi sit- velud dualitas parium nu-
merus solus p̄mus Oportet em̄ eum q̄ istat
in altero instantiam inferre aut dicere qm̄ b̄
solum est tale-

Hic p̄- remouet sc̄dam dubitatōez- possēt em̄ aliqua
grere quō r̄ qm̄ p̄tigit ferre istātiā cōtra iductōem- Ad qd̄
r̄ndz p̄- qm̄ opponēs facit iductōnem r̄ r̄ns negat v̄le qd̄ i
tēdit opponēs iducere- tūc opponēs iuste exigit istātiā
a r̄ntē- p̄l̄ quā negat ferri v̄le- Si at̄ opponens non fe-
cerit iductōnem in plurib⁹ singularib⁹- tūc nō dē p̄tere i
stātiā s̄ r̄ntē- qz tūc nō dicere istātiā cōtra iductōnem
quā non fecit qz non dixit in pluribus esse sic- Oportet

em̄ p̄us iductōem faceret p̄ficere- r̄ postea instantiā p̄tra
eā ferre- Debet at̄ istātiā ferri non i eo qd̄ p̄ponit siue ad
p̄posituz est- h̄ in alio- nisi ip̄m p̄positum sit vnuz hoc est
vnicum- i quo sit istātiā i vno- r̄ in alio instantiā non in-
ueniatur- sicut patet in b̄ exemplo si ponat qz dualitas ē
solum p̄m numerus par- o; euz q̄ istat i altero q̄ i p̄po-
sito istātiā inferre- qz illud conuenit soli dualitati-

Amplius ad hos qui istant v̄l non in eo
instantiam ferunt- h̄ in equoco- vt qm̄ hēbit a-
liquis nō sui colorē vel pedē vel manuz- Na
bebit em̄ pictor colorē- r̄ cocus pedē nō suū
diuidētē- ergo in talib⁹ interrogare- Nam
latēte equocarōe b̄n videbit istare- p̄positōni

Hic p̄- ponit alium modum impedimenti dicens qz nō
est ferenda instantiā p̄tra v̄le in equoco- ppter silitudinē
nōis vel puenientiā cum v̄l- h̄ dōm est tali sic ferenti in-
stantiā qz p̄ccat- Ex̄ est- vt si opponens dicat- qz null⁹
habet nisi sui colorē- v̄l nullus habet nisi sui pedē l̄ ma-
num- r̄ r̄ns ister dicit qz pictor h̄ colorē non suum- r̄
coqu⁹ redem non suū- qz forte galline vel porci- nō v̄z istā-
tiā- r̄ h̄ o; opponētē in talib⁹ distiguere- Quia aliter h̄
aliquis possessionem suā- siue rem possessaz- r̄ alij h̄z to-
tum itegrale p̄tē vel p̄tes suas- r̄ sic pictor colorē nō suū
id ē q̄ nō est ei tanq̄ sbiecti- r̄ coqu⁹ h̄z pedē nō suū fieto-
tū itegrale qz h̄z pedē gallie vel porci- tanq̄ aliqua rē- ab
eo possessā- r̄ h̄ v̄z istā instantiā r̄ntē- nisi qm̄ equoca- latz-
tunc ei r̄ntes vident b̄n instare contra p̄positum-

Si at̄ nō i equoco h̄ i eodē instās phibz
interrogatōez afferētē- o; i quo istātiā p̄poner-
re- reliquū v̄l faciēte donec sūat qd̄ v̄tile est
vt i obliuione r̄ obliuī eē- nō em̄ cōcedet euz
qui amisit disciplinā oblitum esse- eo qz trans-
cendētē- amisit qd̄dem disciplinā- oblitus aut̄
nō est- dōm ḡ auferēt i quo istātiā ē reliquū-
vt si p̄manēte amisit disciplinā qm̄ oblit⁹
est- Silr at̄ r̄ circa istātes- qm̄ maiori bono
magis opponit malū- p̄ferūt ei qm̄ sanitati
cū sit min⁹ bonū q̄ euechia mai⁹ malū oppo-
nit- Nā egritudies mai⁹ eē malum cachesia-
auferētū ḡ i quo istātiā ē- nā ablato magis
ponūt- vt qm̄ maiori bono mai⁹ malū oppo-
nit- nisi p̄ferat alterz alteri- velud euechia sa-
nitati- Nō solū at̄ istare h̄ faciēdū ē- h̄z sine i-
stātiā si negat eo qz p̄uideat aliqd̄ taliū Ab-
lato ei aliquo taliū i quo istātiā ē cogēt pone-
re i reliquo i aliquo nō sic- Si at̄ non ponat
expetit⁹ instantiam non habebit reddere

Hic p̄- ostendit quō instantiā lata dē refecari r̄ diuidit
in duo f̄m qz oit duob⁹ exēplis- Sc̄dā ibi (Silr autēz)
Quo ad p̄m dē si r̄ns non instet i equoco sed i vniuoce
tunc opponens dē refecare instantiam r̄ntē- r̄ illa abla-
ta inferre reliquum vniuersaliter- Exēplum p̄mi ē- vt
si opponens p̄poneret istam- Omnis qui amittit sciaz
obliuiscitur eam- r̄ respondēs instaret dicēs- re corrupta

Topicoꝝ

aliquis amittit sciam te illa res tñ nō obliuiscit eā .r. er
 go opponens dꝛ refecare illā instātia .r. dicere omnis q̄
 amittit sciaz re nō corrupta siue mutā est oblitus eam .
 r. tūc ponit p̄pō post refecare dꝛ factā vlr̄ . exēpla nibilo
 minus ponunt nō q̄ ita sint .s. vt sentiāt q̄ addidit . Si
 militer est vtenduz exceptione siue refecatione . si oppo
 nens dicat maiori bono mai' maluz opponit r̄ n̄is istez
 dicat esse s̄m . qz euechie cū sit mag' b' q̄ sanitas . oppo
 nitur catexia q̄ est min' maluz q̄ egritudo . r. ipi s̄itari
 q̄ est min' b' euechia opponit egritudo scz q̄ est magis
 maluz q̄ catexia . r. ita nō sp̄ maiori bono mai' malū op
 ponitur illā instātia opponens dꝛ refecare r. dicere q̄ oī
 maiori bono opponit mai' maluz nisi sic sit q̄ tō' vnum
 inferat atqz sic totuz ptem q̄ est re euechia r. s̄itate
 qz euechia est bona dispō ad extra r. ad intra . sanitas autē
 est bona dispō ad extra nō ad bonā dispōem ad extra et
 ad intra seq̄ bona dispō ad intra . Et s̄dit pbs q̄ nō
 solū opponens hꝛ refecare instātia latam .s. et instātia
 ferendā si eā p̄uideat . r. reliquū ablata instātia est vlr̄
 ponēduz siue p̄cedendū . r. si nō p̄cedat tunc petat ab ipō
 instātia r. cū nō habeat instātia aut p̄cedat vlr̄ aut re
 cept' est . quia si expectus ab opponente non ponat eam
 manifestum q̄ non habet eam .

Sūt at̄ b̄mōi p̄pōnes q̄ in alio quidē fal
 se . in alio autē vere . i. his em̄ ē auferentem reli
 quum verē relinq̄re . Si autē in multis p̄ponē
 te nō ferat instātia dignū est ponere nā diale
 ctica p̄pō est p̄tra quā sic in pluribus se ha
 bentem non est dare instātia

Hic pbs et̄io r̄ndet vni tacite questioni qua possz q̄
 ḡrere in q̄b' p̄pōnib' instātia hꝛ locū cui questioni respō
 dens pbs d̄t q̄ in ill' q̄ hꝛ quid vere sit . r. fm̄ quid false . In
 his em̄ si falsum auferat oportet reliquuz concedere qd̄
 p̄posituz est . Ex quo pꝛ q̄ p̄pō in pte falsa verificanda est
 p̄ceptōes . vt si dicat de aial p̄ter hoies est irrōnale . An
 si opponēs in plib' facit iductōez r̄ n̄is nō ferat instātia
 tunc oꝝ eum p̄cedere p̄positū . Et rō h' est . quia p̄positio
 dialectica est p̄tra quā i plib' sic se h̄ntib' nō ē instātia .
 Ex oib' igit pꝛ q̄ quadruplices s̄t p̄pōnes p̄ternccārie .

Circa p̄dicta mouetur questio .

**Vt q̄tuoꝝ sūt p̄pōnes p̄terne
 cessarie q̄b' p̄ter duas necessari
 as cōtigit vt̄ in arte dialectica di
 uerfimode**

Et vi' p̄ q̄ nō qz d̄m̄rator nō vt̄ p̄pōnib' p̄nccāri
 se . s̄ nec dialectic' dꝛ eis vt̄ p̄na . p' a sili . qz rem̄rator se
 hꝛ ad rem̄ratorē sic dialectic' ad syl̄z dialecticū . Et con
 firmat qz p̄nccāria nō vt̄ p̄pōnib' necārie s̄ nec dialectic'
 cus . p̄na . p' qz syl̄z dialectic' p̄suppoit syl̄z simplr̄ den̄ .

Secō sic p̄pō iductia ē necāria syl̄lo dialectico . s̄ nō
 est p̄nccāria . An̄s p' qz iduc' ē qd̄ā sp̄s argumētatōis
 dialectico . s̄ iduc' necārio req̄rit p̄pōnes iductias . Ter
 tio . ead̄ rōne q̄ ponet' p̄pō āpliatia p̄nccāria . et . ponē
 da est restricta . r. q̄ rōne iductia ead̄ r. reductiua exēpla
 ris r. enthymematica . Pro veritate tñ q̄siti est senten
 tia p̄bi . r. ponitur ille discursus .

Maioꝝ . Ad hominē disputatio ē p̄uida
 r. cauta ex hypotesi extrinseca disceptatio .
Minor . Talis hypotesis dicitur a ratōna
 li p̄ho p̄ternccāria p̄pō . qua disputās indu
 cit ampliāt explanat vel celat . p̄positū . vt cui
 denter vel latēter arguat sue p̄pōnis aduersa
 rium . **Conclusio .** Igit̄ ē q̄ d̄ruplt' p̄pō p̄ter
 necessaria . ad abundandum in disputatione
 obuiatiua

Maioꝝ . p̄bat qz est collectatio militans p̄ veritate
 ad boiem . seu p̄tra aduersarium opionis p̄babilis qz by
 potesi a r̄ite tacite l' expresse p̄cessa . l' p̄fella . r. iō non inni
 tur p̄ncipalr̄ p̄ncipijs rei dubitabil' s̄ verbis ipi' r̄ntis

Minor . p̄bat quia d̄t tal' hypotesis iplicita sup̄pō . ta
 cite vel expresse extra formā syl̄li vlr̄ argumētationis . quō
 d̄ . p̄pō p̄nccāria . q̄ nō ingrediēs syl̄z dialecticū tanq̄ p
 tinens ad suā s̄b̄iam . **Conclusio** seq̄ ex p̄missis . p̄z
 ex sufficiētia q̄ est ista . r̄n̄is in disputatione dialectica l' est
 caut' vel ignorās . Si p̄ tunc non potest vici nisi p̄ cau
 telam p̄tr̄ b̄atem ingeniū r̄ntis . Hoc autē sic duplr̄ vlr̄
 occultando . p̄pō qd̄ itendit opponēs p̄cludere . r. sic s̄t . p
 positiones celat . qz r̄n̄is nesciens q̄ tendat conat' oppo
 nent' difficult' p̄t euadere icōueniens . Aut extendēdo . p̄o
 positū p̄ digressiones āpliatēs disputatōem . r. sic ām
 pliatia . Quia sic iminet r̄nti i plalitate qd̄am p̄fuso . qz
 in plib' p̄positis difficile est circūsp̄cte se h̄ere in singul' .
 Si hō r̄n̄is est ignorans hoc est dupliciter . qz vel igno
 rat . p̄positum i p̄riculariz sic est inductio . aut in vlr̄ sic
 est explanatio . His igit̄ q̄tuoꝝ vt̄it' disputatio obuiati
 ua q̄ est qd̄ā militia scolastica p̄ prudentiā p̄b̄ilosophā
 eā armata r. regulata . Ad obiecta i oppo' . Ad p̄' cuꝝ
 p̄firmatione ē dicendū q̄ non est s̄te . qz d̄m̄rator dispu
 tat ad rē p̄pōra r. eualia r. imediata . Et p̄o . ista et̄i dispu
 tat ex his q̄ ad s̄b̄iam syl̄li req̄rūt . Sꝛ in disputatione
 dialectica opponēs r̄n̄is nō s̄t eiusdē ment' . r. iō exerciti
 um eoz non hꝛ vniōnem legem indistionis eius qd̄ est
 p̄b̄adum l' sustinēduz . r. iō opponēs ad obtinēduz suuz p
 positū idigz sp̄ali lege ad ducēdu r̄ntē ad p̄sensuz sui . p̄o
 siri . Ad scōz ē d̄dꝛ hꝛ iduc' sit necāria ad oīdēdu p̄ici
 paleppo' . tñ ē p̄nccāria ad p̄b̄adū aliq̄n aliq̄nā . p̄pōnē
 i . p̄posito coallūptā . Ad t̄nū d̄dꝛ q̄ nō s̄t ponēde aliq̄ . p
 pōnes restrictie . qz restrictio r. āplia nō h̄nt se p̄formiter
 in vsu disputatōis obuiatiue . qz finis āpliatōis ē redar
 gu' falsi a t̄utez p̄ticiā p̄fessi . Restrict' d̄o mag' r̄z ad m
 struēdu r. reclarādū ipz s̄m . Qz at̄ addit re alijs sp̄ibus
 maior' nō p̄cludit qz syllogistica illa ē necāria r. s̄ ca p̄p
 hēdit enthymematica . Oratio at̄ exemplaris cōp̄ndit
 s̄t explanatio .

**Qm̄ at̄ p̄rigit id̄ r. s̄n̄ ipossibilr̄ p̄ ipossibi
 le syllogizare . d̄m̄ranti qd̄ r. nō disputati ni
 hil d̄t . l' sic l' illo mō syllogizare . disputati at̄
 nō ē vt̄ēdu syllo p̄ ipossibile . nā s̄n̄ ipossibilr̄
 quidem syllogizante nō erit dubitare . qm̄ ve
 ro ipossibile syllogizant nisi valde manifestuz
 sit falsum esse nō ipossibile dicunt esse . quare
 non sit interrogantibus quod volunt .**

ad illud qd opponēs interrogauit. maifestū est qm̄ aut
opponēs multas inrogat. aut easdē inrogat. ppter qd
aut iuuenaf. i. Multicia iuuenū imitat. q̄ n̄ capiūt quod
eis r̄sum ē. s̄ idē sepi⁹ dicūt. aut si plimas facit inroga
tiones nō facit sylm̄. Quia ex paucis hoc est ex duabus
ppōibus in vno t̄mio medio p̄uicentib⁹. r̄ ex paucissim⁹
fit oia sylm̄. Si vō nō h̄z opponēs sylm̄ r̄tē dicere h̄p̄z
qm̄ sylm̄ nō h̄z. tūc opponēs nō p̄t aliud facere q̄ eū icre
per vel recedat a p̄posito. r̄ diuidat cōe op⁹. Ex his igitur
patz quō est vtendum. ppōib⁹ nccārijs i syllo dialectico

Est at̄ conari difficile r̄ sustinere facile eadē
de hypothefes. s̄t at̄ talia q̄ natura s̄t p̄ria r̄
postrema. Hā p̄ria qdē definitōe indigēt. po
strema vō multa termināt. volētī p̄tinuū su
mere a p̄rimis aut sophismatice vidēt ar
gum̄tates. ipossibile ei dem̄are aliqd̄ eū q̄
nō icipit a p̄rimis p̄icipijs. r̄ copulat vsqz
ad vltia q̄ definire qdē nō pbāt r̄ntes neqz si
interrogās definiat attēdūt nō scō at̄ maife
sto qdē qd̄ positū ē n̄ facile argum̄tari. Da
p̄ime at̄ hm̄oi circa p̄ncipia accidit. nā alia q̄
dē p̄ h̄ mōstrant. ipa vō nō p̄ringunt p̄ alia.
s̄z nccē ē definitōe vni qd̄qz taliū p̄gnoscere

Postqz p̄ oit̄ quō vtendū ē. ppōib⁹ nccārijs r̄ p̄terne
cessarijs. h̄z ar̄ agit r̄ p̄patōe. ppōitū ad iuicē p̄nes faci
litate r̄ difficultate. Et h̄ p̄mo q̄ ad p̄clonē inq̄tū est con
clusio. scōo r̄ difficultate inroga di inq̄tū ē. ppō. r̄ tertio
cōpando p̄clonē ad ppōem s̄b facilitate r̄ difficultate
Quo ad p̄m̄ dē q̄ difficile ē opponētī conari h̄ est. p̄bati
eadē hypothefes q̄s tū facile est r̄nti sustinere. vñ ppōnes
difficiles ad p̄bandū s̄t q̄ p̄ma s̄t in p̄ncipia. r̄ q̄ natu
ra s̄t vltia. vt p̄clones. Quia p̄ma ad sui r̄claratōem si
ue maifestatōem indigēt r̄finitōe. qz syllo t̄miari n̄ p̄it.
cū nō h̄zant aliq̄ p̄za. s̄ r̄finitōe terminōz p̄gnoscūt. Do
strema vō p̄ multa media distiguēdo termināt. volenti
cōtinuū r̄sc̄sum sumere a p̄mis vsqz ad vltia. r̄ tū sic a
p̄mis vsqz ad vltia o3 opponētē d̄ndere si vltia r̄teāt be
ne terminari. qz alit̄ p̄ter p̄m̄ r̄ sic sophistice argum̄ta
bit r̄ videbit̄ sophistice facere argumentatōes. Impos
sibile enī est eū t̄m̄are aliqd̄ q̄ nō icipit a p̄mis p̄cipi
ijs. r̄ copulat vsqz ad vltia. Et cū h̄ sit difficile p̄ q̄ vltio
rū r̄m̄atio difficil̄ ē p̄ sylm̄ dialecticū. Q̄ at̄ h̄ sic sit p̄z
qz q̄ cūqz r̄finitōe indigēt ad p̄bādū illa s̄t difficil̄. p̄ba
tionis. s̄ p̄ncipia p̄ma s̄t hm̄oi igit̄. Maior p̄z ex sine se
pti r̄ septimi. vbi oisum ē qz r̄finitio ē difficil̄. p̄batōis
et r̄ntes nō facit̄ acq̄scūt r̄finitōib⁹ d̄atis. eo qz multa
dici p̄t̄tra r̄finitōes. Si at̄ p̄m̄ nō sit sc̄m̄ maifestum
p̄ r̄finitōes t̄mioz cū p̄ncipia sciam⁹ cū t̄m̄ios p̄gnos
cīm⁹. maxie tū hm̄oi difficil̄ta circa p̄ncipia accidit. qm̄
ista maxie scire o3 qz alia qdā posteriora p̄ bec q̄ s̄t p̄nci
pia p̄gnoscām⁹. qz p̄ncipia mōstrant. Ipa vō p̄ncipia n̄
cōtigit p̄ alia p̄gnosci syllogistice. s̄z nccē est vni qd̄qz tali
um p̄gnosci p̄ r̄finitōem. igit̄ difficil̄ sunt p̄gnōtōis

Sūt at̄ vit̄ pbāda r̄ q̄ valde p̄rima sint
p̄ncipio. n̄ ei p̄tingit p̄les ad hec rōes inueire
cū sint pauca media r̄ ei⁹ r̄ p̄ncipij ex quib⁹
nccē est mōstrare ea que post ipa sunt.

Hic p̄ba ondit̄ difficultatē. p̄bādi etiā media d̄cens
qz vit̄ pbāda s̄t ea q̄ p̄mis p̄ncipijs s̄t. p̄pinq̄ q̄si in illa
que p̄p̄nqua sunt p̄mis nō sunt p̄la media qz valde pau
ca h̄nt ante se ex quibus probantur.

Definitōnū at̄ difficilime oim argum̄ta
biles s̄t q̄cūqz vtunt talib⁹ noib⁹ q̄ p̄rimum
obscura s̄t siue simplr̄ siue multiplr̄ dicātur
Adhuc at̄ neqz nota vtz p̄ncipaliter vt̄ fm̄
trāllatōem de definito dicant̄. nā qz incerta
sunt nō h̄nt argum̄ta qz vō ignorat̄ si pp̄
h̄ qz h̄z trāllatōz d̄nt̄ t̄lia s̄t n̄ h̄nt icrepatōz

Ex q̄ d̄cīm̄ ē qz r̄finitōes s̄t difficiles ad argum̄tādū
dubitādū. cēt an oēs r̄finitōes cēt̄ difficiles ad argu
mentādū. Ad qd̄ r̄ider p̄ba s̄z r̄finitōes p̄ q̄s p̄bant̄ p̄
ma p̄ncipia sint difficil̄ argum̄tabiles r̄ p̄struūt̄. n̄
tū eq̄ difficil̄ s̄t argum̄tabiles h̄ est qz p̄ eas argum̄ta
ri possit̄. r̄ in r̄finitōes oib⁹ r̄finitōib⁹ ille difficil̄. sunt
argum̄tabiles q̄cūqz p̄m̄ qdē talib⁹ vt̄ntur no mib⁹ q̄ eb
scura s̄t siue simplr̄ h̄ est in vno mō dicātur. h̄ est vnuo
ce siue multiplr̄. h̄ est multis mōis siue equo ce. Et adhuc
maxie difficile ē ea r̄ qd̄ nō est notū vtz p̄ncipalr̄ siue
fm̄ p̄mā noim impōem vel fm̄ trāllatōem s̄titudia ali
quā scām dicātur r̄ definito. Quia talia qz q̄ icerta s̄nt
nō h̄nt argum̄ta q̄b̄ r̄m̄nēt̄ p̄ nullū enī icertū argu
mētari p̄t. r̄ q̄ argum̄tū vt̄ inq̄t̄ vocti⁹ ē r̄o r̄i dubie faci
ens fidē. qz vō ignoratur si pp̄ hoc qz fm̄ trāllatōe d̄nt̄
talia s̄t nō h̄nt icrepatōem. qz ignoratur fm̄ quē sensuz
vt̄ntur t̄mio. vtz fm̄ p̄p̄tū vel metap̄honicum

Dino at̄ ois ppō si est difficile pbabil̄ vel
definitōe idigere ē arbitrāda vt̄ eoꝝ q̄ multi
plr̄ vt̄ eoꝝ q̄ fm̄ trāllatōem eē d̄nt̄ vt̄ nō lon
ge a p̄ncipijs. aut qz nō maifestū ē p̄m̄ū no
bis. h̄ idē fm̄ quē d̄cōz mōz ē qz r̄ ubiratio
nē p̄stat. Hā cū ē maifest⁹ mod⁹ palā qm̄ aut
definire oportebit̄. aut diuidere. aut media
ppōes inueire. nā p̄ h̄ mōstrant̄ vltima

Hic p̄ oit̄ q̄t̄ mōis ppō q̄ s̄ntur ad p̄ban̄. alterā h̄z
difficultatē dicens qz q̄tuor mōis. P̄rio qz idigz r̄finit
tōe q̄ ad p̄ncipia. Scōo qz in ea aliqd̄ d̄z multiplr̄ vel h̄z
trāllatōem. T̄r̄o qz n̄ lōge distat a p̄ncipijs. qz tūc h̄at̄
pauca media vt̄ sup̄ d̄cīm̄ est. Quarto qz nob̄ ignotū est
fm̄ qz d̄cōz mōz est d̄cīm̄ illd̄ qd̄ p̄stat dubitatōem. vt̄tū
fm̄ p̄m̄ū scōm̄ vel s̄m̄. qz si est nob̄ mod⁹ maifest⁹ r̄fic palā
est qm̄ aut r̄finitire oportebit̄ si est p̄m̄. aut didere siue d̄
stiguere si est multiplr̄. vel fm̄ trāllatōem d̄cīm̄. vel medi
as ppōes inueire q̄ ad p̄p̄nq̄ p̄ncipijs. qz p̄ncipia notū s̄
cāt r̄finitōe multipl̄cia distone. p̄p̄iq̄ vō p̄ncipijs d̄scursu

Sz i ppōib⁹ plurib⁹ n̄ h̄nt affigta definitō
ne n̄ facile disputaret conari. vt vtz vnum
vni d̄rū vel plura. definit̄ at̄ p̄rijs s̄z modū
facile ē ondit̄ vtz p̄tingit p̄la eidē eē d̄ria vel
nō. eodē at̄ mō r̄ i alijs definitōe idigētibus
Vides at̄ r̄ i disciplis qdā ob definitōis de
fectōz oino n̄ facile m̄fari. vt q̄ iuxta lat⁹ ser
cat planū linea s̄t didit̄ r̄ lineā r̄ locū. Defi
nitōe at̄ d̄cā stati maifestū ē qd̄ d̄z. nā candē

ablatione hnt loca r linee est at definitio ei ronis bec Simplr at pma elemetroz positi...

Hic pnt p oit quo qda pones se difficiles ad dispu radu ignozata siue no alligra definitoe...

Qu at erit ad antioma r pones maior la bor disputare q ad ponem

Hic p oit quo aliq ppo di di facilis p pante pones ad pclone d q qnc est maior labor ad pbadu pnone...

Dubitabit at aliqs vtz poneda sint talia vel no Na si no ponat sed pber r ad hoc dif...

Hic p mouet dubitationem An talia anytomata q sunt difficultios pbationis pposito...

Rnssione at primu determinadum qd e opus bene ridentis sicut bene interrogatis...

Istud est 2o cap huius tractatus In quo pbs postq in pmo caplo instruit opponentem dialecticus...

Vertical text in the left margin, likely a commentary or index.

quod rñdēdū est solutōe fm qd ibi (Est aut orōez) Circa p̄mū ad huc duo facit p̄bs p̄mo docet rñtem soluere p̄nes diuersitatē p̄onis scōo p̄nes diuersitatē interroga toz ibi (Qm̄ aut) Circa primū p̄prio p̄mittit q̄ sit ei? intētio r̄ necitas intētionis ei? dicēs q̄ de rñsione p̄ mo qdē rēmiandū est sic qd sit op? p̄pū introgātis si uebū opponētis sup̄ rēiatū ē. Est at op? p̄pū r̄ opti^m interrogātis in dialecticis pur̄ dialectica ē ad obuiatō nem talit̄ inducere orōem interrogatiuā id ē suā pōnes vt faciat rñtem iprobabilissima dicere qz aliter nō esset obuiatiua r̄ iprobabiliora q̄ illa q̄ p̄p̄ p̄dem iproba bile s̄l̄ necaria h̄ est q̄ ea q̄ ex pbabili pōne sequunt̄ q̄a sicut opponētis ē obuiare rñti ita rñtis est obuiare op/ pōnē ita q̄ nō videat̄ p̄p̄ suā rñsionē accidere impossi bile aut inopabile siue improbabile s̄ si qd taliz acci dit videat̄ accidere p̄p̄ pōnē iprobabile quā sustinet si / ue sustinere vult ex q̄ p̄s q̄ nō est incōueniens rñtem ali / quā ponere pōnē iprobabile r̄ flām cū tñ eā sustineat sic q̄ nō p̄cedat p̄ria ad eā s̄ neget repugnātia r̄ ad impri nētia rñdeat fm eaz̄ qualitatem

Diuersum em̄ fortasse p̄ctm̄ ponere p̄mū qd nō oz r̄ positū nō seruare fm̄ modū

Hic p̄tāgit duo p̄ctā rñtis p̄mū est si ponat id qd nō oz in pōne sua scōm est si positū ē qd oz s̄ nō sustinz ipz hz modū art̄ dialectice i fm̄ illū modū q̄ defendi d̄z vel opz modū at est vt ea q̄ sequunt̄ ad pōnem p̄cedat r̄ q̄ repu gnāt neget qz ex hoc fere oriz scia positionis sic igit p̄tz quo d est opus tene respondentis.

Qm̄ aut sunt ifinita his q̄ p̄pter gymnast um v̄l expimentū rōcinatōis faciūt nō ei cō sideratōes cedē r̄ docētib? r̄ discētib? r̄ collu ctātib? neqz his r̄ his q̄ exercēt se inuicē p̄ spectōis cā. Hā discētī qdē ponēda s̄l̄ sp̄ ea que vident̄ neqz em̄ conat̄ vllus flm̄ dicere. Colluctatiū at̄ interrogantē qdē videri ali qd̄ facere oz oino rñtem aut nihil videri pa ti. In dialecticis at̄ p̄uctōib? his q̄ nō collu ctatōis cā sed expimētī r̄ p̄spectōis dubita tiones faciūt nōdū enodatū est qd oporteat cōiecturare rñdentē r̄ q̄lia nō ad bñ seruandū pōnem. Qm̄ ergo nihil habem? tradituz ab alijs ipi aliqd̄ tentem? dicere

Hic p̄bs oit̄ necitate hui? rēmiatōis dicēs q̄ op? bñ rñtis ē diuersum i diuers̄ disputatōib? r̄ q̄ oz h̄ rēter miare p̄ disputatōis diuersitatē r̄ p̄onis distūctōem. q̄a infinita s̄l̄ q̄ obseruāda s̄l̄ rñti his h̄ est ad hos disputā tes vel opponētēs q̄ p̄ gymnastū h̄ est luctā r̄ certamen ad obuiatōem disputatōem faciūt. Et s̄l̄ itermiatū est qd rñti obseruādū ē ad eos q̄ faciūt rōcinatōes r̄ dispu tiones p̄p̄ expimētū accipiendū r̄ vitate p̄blemat̄ assi gnati v̄l d̄ctōis sic? facit dialecticū inq̄stiuū. opz q̄ t̄ isto mētōem facere Quia nō cedē p̄sideratōes obseruāde in disputatōe docētib? siue doctriatiter disputatib? r̄ discē tib? h̄ inq̄stis ad expimētū vitatis r̄ clonīs r̄ colluc ranētib? h̄ ad obuiatōes disputatib? v̄l sophistice qz dia lectic? obuiās aliqñ iduit formā r̄ bitū sophiste p̄cipue in cautel? q̄uis h̄ nō faciat in suē rēceptōis p̄ locū sō

phisticum qd ē fallā Neqz eadē p̄sideratio in rñdēdo de alecctice his q̄ ad exercitiū disputat̄ exercētēs se inuicē id est vt p̄spicatōes fiat In oib? em̄ his diuersas p̄siderati ones oz h̄c rñtes obseruādo suū p̄ r̄ iū op? qd ē nihil vi teri pati p̄ opponētē r̄ si patiat aliqd̄ h̄ est p̄p̄ pōem qz fm̄ modū p̄pū pōni hz eā defendere h̄ ē q̄ p̄cedat qd est ex pōne sequēs r̄ nihil dicat pōni repugnās. P̄ra ē artificii tradita vitutē p̄fert ad p̄pū op? Q̄ at p̄siderati ones diuersē s̄l̄ obseruāde ad diuersimōde disputantes patz ex h̄ q̄ discētī h̄ ē idētie disputatī sp̄ ponēda r̄ p̄cedē da s̄l̄ a rñte ea q̄ vidēt̄ eē v̄a qz alit̄ nō adiunat̄ ad suū op? r̄ ad suū finē a socio a disputatē. Null? em̄ discētū aliqd̄ flm̄ dicere v̄l persuadere vult vt stet finalr̄ in isto r̄ si p̄cludat flm̄ sic in syllo ad ipossibile ab illo redit flm̄ tim ad oppositū v̄p̄ r̄ stat in isto r̄ sic rñtis et̄ p̄cedens ea q̄ vident̄ esse v̄a nihil patit̄ p̄p̄ opponētē h̄ q̄ patit̄ ē p̄p̄ pōnem. Alie at̄ p̄sideratōes h̄ndē s̄l̄ rñti colluctatie disputatī ad obuiatōem oz em̄ aliqd̄ facere videre p̄tra rñtem eū q̄ colluctatie disputat̄ q̄ nō tñ intēdit ad pōez disputare h̄ pl̄ intēdit disputare obuiādo rñti r̄ rñte et̄ ad illū oz h̄c ad eū vt nihil ab eo pati videat̄ r̄ nō ad eū indiget cautel? r̄ p̄sideratōib? cautelar̄. In p̄uctōib? at̄ dialecticis qñ opponēs p̄uit rñtē i his qdē q̄ nō collu ctatōis cā h̄ cā expimētī h̄ est expiēdi p̄ sylz r̄ rōcinatōez et cā p̄spectōis i vt p̄spicatōes fiat disputatōes faciunt nōdū ab aliq̄ artifice ē enodatū qd cōsiderādo oporteat cōiecturare rñtē r̄ q̄lia oz eū nō dare siue negare ad posi tōem obseruandā quā fm̄ p̄pū modū r̄ op? oz obserua re rñtem vt dēn̄ est r̄ qz r̄ h̄ nihil certū habem? tradituz qd conueniens sit oz qz nō si p̄ tentemus aliquid r̄ hoc tradendo aliquam artem

Necesse at̄ sustinere orōem ponētē aut p̄ babilē aut iprobabilē pōem aut neutra. Est aut̄ simplr̄ pbabilē v̄l iprobabilē aut idefini te vt huic alicui v̄l eidē. Nihil at̄ d̄z quolibz mō pbabil̄ aut iprobabilis sit. nā idē mod? erit bñ rñdēdi. r̄ dādī vel nō dādī qd̄ iterro gatū ē. Nā cū improbabilis ē positio nccē ē cōclusiōne fieri pbabilē cū p̄o pbabilis im/ pbabilē nā oppositū sp̄ positōi interrogans cōcludet Si at̄ neqz pbabile neqz improba bile qd̄ positū ē r̄ cōclusio erit talis.

Hic p̄bs p̄ur̄ occasione eoz q̄ dca s̄l̄ diuidit pōnem eo q̄ mod? rñdēdi fm̄ diuersitatē p̄onis variat̄ dicēs qz triplē ē positio. s̄ pbabil̄ improbabil̄ r̄ neutra q̄ alicui p̄ babil̄ est r̄ alicui iprobabil̄ v̄l q̄ nec vidēt̄ nec non vidēt̄ Et s̄bdidit p̄bs pōnem pbabilē dicēs q̄ illa v̄l ē simplr̄ pbabil̄ v̄l simplr̄ im pbabil̄ aut indefinite siue indecēmi nate medio mō se h̄ns v̄l huic qdēz alicui pbabil̄ v̄l aliq̄ cuiusqz scz ipi opponētī v̄l ipi rñti iprobabilis. Et nihil differe quō sit positio pbabil̄ v̄l improbabil̄ nā idēz est mod? bñ rñtis r̄ dādī v̄l nō dādī qd̄ bñ est interrogatuz ab opponente q̄ ad hoc vt caueat vt nihil videatur pati ab opponente maxie obuiāte r̄ tñ nihil dicat repugnās positioni r̄ hoc pbaf sic. Quia si positio fuerit pbabil̄ cōclusio erit improbabil̄ r̄ ecōtra. Quia opp̄ onens siue interrogans obuiās sp̄ conat̄ cōcludere opp̄ ositū positio ni rñtis r̄ ergo si positio rñtis fuerit pbabilis p̄clusio

Octauus liber

opponētis erit im.pbabilis. r.ecōn. si positio sit neq. p/ babit neq. im. pbabil/ conclo erit talis

Qm̄ ar̄ q̄ bñ syllogizat ex pbabiliorib⁹ et notiorib⁹ ppositū dem̄rat manifestū qm̄ sim̄ plr est im. pbabile qd̄ ponit nō dādū ē r̄ndēt̄ r̄ neq. q̄ nō vident̄ simplr. neq. q̄ vident̄ q/ dem. min⁹ ar̄ p̄cone. nā cū im. pbabil ē posi tio. pbabil p̄clo. q̄re. pbabil p̄clo. q̄re oia q̄ sumit. pbabilia eēz mag. pbabilia q̄z qd̄ po nit si d̄z p̄ notiora qd̄ min⁹ notū ē p̄cludi. q/ re si qd̄ eoz. q̄ interrogat̄ nō tale ē nō ponē dū est r̄ndēt̄

Hic p̄ oit̄ quō r̄ns se d̄z h̄ie ad p̄nes pbabiles iam d̄cās. Et p̄ oit̄ quō se d̄z h̄ie circa p̄nes simplr im. pba bilē d. q̄ h̄i bñ syllogizat. illi ex pbabilib⁹ vel notiorib⁹ dem̄rant siue oīdēt̄ ppositū. siue p̄cone. q̄ manifestū ē qm̄ simplr im. pbabile ē ad qd̄ disputat obuiās tūc r̄ndēt̄ et e cōnrio nihil dādū vel p̄cedētū ē de his q̄ simplr nō vident̄ q̄ talia p̄cedi nō p̄nt. Neq. etiā dādū est aliqd̄ de his q̄ vident̄ qd̄ ē h̄i min⁹ vident̄ siue min⁹ pbabilia s̄ p̄cone. Cui⁹ rō est. qz si im. pbabil sit positio. p̄clo sit p̄ babit. et ipe p̄ pbabilia deueniet ad p̄cone. pbabilē. r̄ bobuiādo cauere d̄z r̄ndens. Si enī ad p̄cone pbabilē deuenire debeat opponēs ōz q̄ oia q̄ sumit ab ip̄o ad. p̄ bandū p̄cone pbabilē. aut pbabilia eē. aut mag. pba bilia p̄cone si d̄z id̄ qd̄ min⁹ notū ē p̄ notiora p̄cludi. p/ pter qd̄ si qd̄ eoz. q̄ interrogat̄ nō tale est. hoc nō ē ponē illi siue p̄cedētū r̄ndēt̄

Si ar̄ simplr pbabil ē positio. palā qm̄ cō clusio im. pbabil. ponētū ē r̄ q̄ vident̄ oia et eoz. q̄ nō vident̄ q̄cūqz min⁹ s̄r im. pbabilia p̄cone. nā sufficiēter videb̄t̄ tractatū esse

Hic oit̄ quō r̄ns d̄z se h̄ie si positio sit simplr pbabil d. q̄ si p̄ sit simplr pbabil. tūc ex dicit̄ manifestū ē q̄ cō/ clo q̄ opponēs seu introgās intēdit obuiādo cōcludere d̄z ē im. pbabil. r̄ns d̄z ponere oia q̄ vident̄ siue pbabi lia s̄. r̄ etiā q̄ nō vident̄. im. pbabilia s̄. d̄mō tū nō s̄ mag. im. pbabilia p̄cone. qz p̄ ista ad. pbabilē p̄conem nō p̄t deuenire. si enī talia ponat r̄ns sufficiēter videbitur tractatū esse

Silr etiā si neq. pbabilis neq. im. pbabil est positio. nā et sic r̄ q̄ vident̄ oia dādū. r̄ eo rū que nō vident̄ quecūqz magis s̄ pbabilia p̄cone. Sic enī pbabiliores accidet̄ dispu tationes fieri.

Hic p̄ oit̄ quō d̄z r̄ns se h̄ie qm̄ pō neq. q̄ pbabil neq. im. pbabil s̄ neutra. d. q̄ tūc silr r̄ndēt̄ dādā s̄ oia q̄ vidē tur siue pbabilia s̄. r̄ etiā q̄ nō vident̄ d̄mō mag. s̄ p/ babilia p̄cone. qz sic accidet̄ disputatōes fieri. pbabilio res in p̄missis q̄ sit p̄clo. r̄ p̄ talia nō deueniet ad p̄clo/ nem neutra.

Ergo si simplr pbabile v̄l im. pbabile qd̄ ponit̄ ad ea que vident̄ simplr s̄m̄ r̄nsionē fa ciendū. Si ar̄ nō simplr pbabile vel im. pba bile sit qd̄ ponit̄. s̄z r̄ndēt̄ ad ip̄m qd̄ videt̄ r̄ qd̄ nō videt̄ iudicat̄ ponētū v̄l nō ponētū

Si s̄o alteri opione obfuare r̄ns palā qm̄ ad illi⁹ intellctm̄ aspiciēti ponētū singula vel negādū. Quare r̄ q̄ ferūt extraneas opiones vt bonū r̄ malū eē idem sic Heraclit⁹ dicit̄ nō p̄cedūt nō adesse sil̄ eide p̄ria. nō qz vide atur eis hoc. s̄z qm̄ s̄m̄ Heraclitū sic d̄icētū. Faciūt ar̄ hoc r̄ q̄ ab alijs a se suscipiūt posi tiones. cōiectant enī vt dicit̄ qui ponit. Ma nifestū ē que p̄iectāda r̄ndenti siue simplr p babile siue alicui ppositū

Hic oit̄ quō sustinēde s̄ p̄nes alicui r̄ non simplr p babiles vel im. pbabiles. d. Si pō nō sit simplr pbabil aut im. pbabilis s̄ s̄m̄ ipi r̄ndēt̄. tūc r̄ns solū d̄z illa cō cedere q̄ vident̄. r̄ tū nō vident̄ sibi. r̄ nō illa q̄ simplr vi dent̄ vel nō vident̄. Si ar̄ positio quā sustinet sit pbabi lis vel im. pbabil alteri a r̄ndente cui⁹ tū opionez sustiee r̄ns. tūc aspiciendū ē ad intētionē illi⁹ cui⁹ opionez susti ner. r̄ ōz cū talia p̄cedere q̄ ille p̄cederet vel negaret cui⁹ est tal opio ita vt nihil repugnās p̄ni dicat. r̄ tū ab op ponēte nihil pati videat. p̄t qd̄ illi q̄ ferūt eīneas opio nes siue p̄nes. nō p̄cedūt repugnās ill p̄omb⁹. Et est vt si ponat a r̄ndente aliq̄ bonū r̄ malū esse vnūz idēz. sicut Heraclit⁹ posuit cui⁹ opionez nūc sustinet r̄ndens. tūc r̄ndens d̄z illa q̄ videbat̄ Heraclito p̄cedere. r̄ nega re q̄ sibi nō videbat̄. r̄ nō alia. r̄ q̄ p̄cessa illa p̄pōne. non d̄z adhuc p̄cedere p̄ria eides inesse. Quis h̄ ad p̄d̄cās pō nem sc̄q̄bat̄. vel qz se mutuo nō expellūt. nō tū d̄z h̄ nega re. qz sibi nō videbat̄. s̄ qz Heraclito nō videbat̄. sic enīz in obuiatiuis disputatōib⁹ oēs q̄ a se suscipiūt opiones vt p̄nes eīneas defendēdas coicāt̄ intellctm̄ p̄nis s̄z il lū sensū s̄m̄ quem dicit̄ q̄ ponit. r̄ nihil p̄cedit repugnās. Obuiādo nāqz disputās pl⁹ attēdit p̄ne r̄ fictio nē q̄z p blemā. r̄ r̄ntēs conet vt nihil pati videat ab opponente. Manifestū igit̄ est ex d̄cis qz q̄lia p̄iectāda s̄ r̄nti. siue pō siue p̄positū sit. pbabil simplr siue alicui vel respōden ti vel alijs

Circa textū expōit̄ mouet̄ qō Vtz i disputatōe obuiatiua di alectic⁹ int̄roganti r̄ndens diuisi mode sustinē h̄at p̄nes proba biles a improbabiles a neutras

Et v̄ p̄ q̄ nō. qz nlla ē pō im. pbabil r̄ndēt̄ dialectico q̄ r̄ proba qz q̄ egredit̄ limites sue art̄. p̄ccat. s̄ p̄nes p̄ne im. pbabilē egredit̄ limites art̄ dialecticē. s̄ p̄ccat. Adior p̄ qz p̄ p̄ne im. pbabilē nō sit inq̄sicio d̄itat̄ q̄ ē finis dialecticē. p̄ sic. Nlla ē pō neutra. Pro qz inē p̄dicto. oppōita nō ē mediū. s̄ pbabilē r̄ im. pbabile oppo nit̄ p̄dicto. q̄ inē ea nō ē mediū. r̄ nlla erit pō neutra. Pro d̄itate ē s̄nia p̄bi. r̄ p̄o iste discursus

Maior Est duplex in cōi positō. Una q̄ ē imediata p̄o. in a p̄paratōe d̄itat̄ ponēs se ip̄am p̄t̄ t̄minoz suoz eēntialē p̄tutē. Alia vero est dialectica. p̄pter aliquid verisimile ab interrogante respondentī p̄posita

Minor hec scda est triplex-nentra pbabil-
et improbabilis. r h duplr vl simplr vel tm
respct alic' opponctis vl rudentis. Loco
Igit rns dialectice diuersimoe sustinere dz
pones ab interrogate sibi ppoitas. r cauere
ne videat sequi ppter eu sine eius respotione
aliquid impossibile.

Maioꝝ q ad pma pre est pbi pmo posterior diuide
tis pponem imediatam in pponem r dignitate vocas positi
onem pponem q ex bitudine necaria suoz terminoz in
se veritate ptingit. Scda ps patz ex his q sup dea sunt in
pmo topicoꝝ vbi dz q positio est extranea alic' notozuz
fm pbiam speculatio. Minor pz diffuse ex textu ex
posito. Loco sequit ex pmissis. Ad obiecta in oppo
sitiu. Ad pma est ddm q poncs pponem im pbabile no egre
ditur metas artis dialectice. ex q bitus r puatio cadit
sub eade scia. positio aut pbabil r im pbabil se hnt p mo
du bitus r puatioz ita sine incoueniēti in vna arte pnt
tradi. Ad scdm est ddm q pbabile r improbabile no
opponitur p tradicōne. h pnt p trarie. Quia pbabile q
apparet rnti vel oppncti. vl qd simplr est tale mo pte esse
aliqd qd nullo mo illoꝝ modoꝝ se hz sic pbs dicit vtz
mūdas sit etern' vl nō. vl melius vtz astra sint paria vl
imparia. r boies sint in nūero pari vel impari

Uonia aut necē est omne qd interroga
tur pbabile aut improbabile. aut neu
trū esse. r ad ordē vl nō ad ordēnem eē. si sic
quidē apparet. r nō ad ordē dādū ē dicēti
videri. Si vō nō appns r nō ad ordē dā
dū qdem p significandū at qd nō videt ad
cautelā fatuitatis. Si vō sit ad ordē r vi
deat ddm qm videt qdē sed valde ppinquū
ei qd in pncipio ē. r interimif h pposito qd
positū est. Si at ad ordē qdē valde at im
probabile. anxioma accidere qdē fatendū h
positū valde fatuū eē. ppositū. Si vero
neq pbabile neq iprobabile si nihil qdē ad
ordē dandū nihil determināti. Si aut ad
ordē assignādū quoniam interimif posito
quod in pncipio est

Postq pbs oit qliter sit rudentū fm diuersitatem
positiōnū. nūc iuxta ordiatū pcessum oñdit quō sit rel
pondendū fm diuersitate interrogationū siue interroga
toꝝ. Et hoc pmo quo ad interrogatōem. scdo q ad argu
mentationē ibi. (Qm aut ois) Quo ad pma dē q om
ne qd interrogat ab opponēte. aut est pbabile aut im
probabile. aut neutꝝ. sicut r ipa positio has tres habuit
drās. Et itez hoc est ptingēs ad ordē siue ppositū. vel nō
est ptingēs ad ordē. r si quidē qd interrogādo pponē ē
apparet siue pbabile r nō ptingēs ad ordē siue ppositū
tum. tūc rnti dandū est siue cōcedendū cū hac. ptestatōe
q dicat q videt eē apparet siue pbabile ex hoc qz nihil
patiet cū nō sit ad ordē. Si vō qd interrogādo ppo
nit nō est appns siue pbabile. r et nō ē ad ordē dādū
sed restādo quidem in ipa pcessione q dat h nō videt et

hoc ptestatio scā ē ad cautelā fatuitatis ne scz fatu' vide
atur q dat im pbabile r qd ad ordē nō ptingit. Si vero
illud qd interrogat ē ad ordē r videt etiā eē pbabile.
tūc dādū est cū hac. ptestatōe q videt pbabile eē ad p
positū. h valde ppinquū videt eē ei qd in pncipio est ppo
sitiū. r q est inuolutū in illo. r iō interimif hoc pposito cō
cesso. id qd positū est a pncipio. Si vero id qd interroga
tur ē ad ordē r valde im pbabile. tūc fatendū ē rudent
anxioma accidere hoc est difficilioris assumptionem. et
ddm est q valde fatuū hoc ponere. Si vero nec pbabile
sit nec iprobabile r qd nihil ad ordē ptingit dandum
ita q nihil ptestat rns nec aliqd ptestādo teterminēt
Si aut est qd interrogat ad ordē r improbabile dan
dū quidē cū ptestatōe q scz hoc posito interimif qd i pnc
ipio positū. hoc est pposituz est ppter pcessione ex quod
improbabile est

Itaz sic r qui rudent nihil videbit ppter h
pati si puidens singula posuerit. r q interro
gat asseqtur sylm positis ab eo pbabilioꝝ
bus cōclusionē. Quicūq vō ex improbabili
ozib' pclone conatur syllogizare. palā qm nō
bū syllogizat. qre sic itrogatib' nō ponēdum

Hic pbs pbat q iste mod' rudenti ē pueniens. qz ille
mod' rudenti est cōueniēs p quē opponēs psequit sylm
et rudentis nihil videt pati h sic ē te mo pcedē. igit est con
ueniēs. Minor pbat. qz sylm tūc fit ex pbabilioꝝ pclu
sione. Quia quicūq volūt syllogizare pcedem ipam. ex
improbabilioꝝ male syllogizat vt manifestū est. qz tali
bus interrogantibus nihil est ponēdū siue pcedendū. h ē
nō est pcedēdū eis qd interrogat. r sic patet quō est rel
pondendū ad interrogatū qm ordē est manifesta

Sikr aut r in his q obscure r multipliciter
dnt obuiādū ē. Qm at pcessum ē rnti nō in
telligēti dicere qm nō intelligo r multiplr di
cto nō ē ex necitate pferri vel negare. palam
qm pzinū qdem nisi planū sit qd dz non pte
gritādū dicere nō itelligere. naz sepe ex eo q
nō plane itrogatib' dat obuiat aliqd difficile

Hic pbs oñdit quō dz rudentis facere qm interrogatū
est obscure vel multiplr. dicēs q tūc etiā cautele obser
uande sunt ita vt in obuiatia disputatōe a rntē tā cau
te fiat rntio vt nihil pati videat. Quia in talib' pcessum
est ipi rnti nō in intelligēti. dicere in pncipio ad opponē
tē q nō intelligat obscure. r multiplr qd ipē interrogas
pponit. r itez pcessum ē rnti si aliqd ppositoz siue inter
rogatoꝝ fuerit multiplr dcm q nō ē necariū. q ipē sim
plr illud pcedat vl neget. Ex qb' pbs ifert q nisi pzinuz
ppositū planū sit r simplr. nō est pigritādū dicere rnti se
nō intelligere. r hoc iō faciendū ē. qz sepe obuiat difficile
aliqd rnti ex hoc q dat r ceddit ea simplr q nō sunt pla
na cū pponunt ab interrogatibus

Si at in pncipio notū sit multipliciter at
dcm si in oib' qdē vez vel flm sit qd dz dan
dum simpliciter vel negādū. Si vō in aliquo
sit flm in aliquo at vez scandū ē. qm multir
pliciter dz. r ppter h aliō qdē flm. aliō at fm
posteri' em diuisio incertū ē si r in pncipio

cōsperere dubiū Si aut nō pūiderit dubiū sed in alterz inspicies posuerit dōm ad euz q̄ alterz ducit-qm̄ nō ad h̄ inspicies dedi sed ad alterz eoz-nā plurib⁹ exnib⁹ q̄ sub eodē noie vl̄ sub eadē orōe sunt facil̄ est dubitatio Si vero r̄ planū sit r̄ simplex qd̄ itterrogat̄ aut sic aut nō respondendū est-

Hic p̄bs onit quō d̄z se habere r̄is qm̄ p̄positū multi p̄st̄ est maifestū r̄ in om̄i sensu v̄z d̄icēs si p̄positū multi p̄st̄ in oibus sensib⁹ fuerit v̄z vel in oib⁹ s̄m̄ r̄ic̄ est sim p̄l̄r dādū siue p̄cedendū vel simpl̄r negandū ac si simpl̄r est. Si v̄o in aliquo sensu sit s̄m̄ r̄ in aliq̄ v̄z r̄ic̄ p̄cētā dū est a r̄ite qm̄ hoc multipl̄r d̄z r̄ p̄t̄ aliq̄ d̄dē hoc est in vno sensu est s̄m̄ r̄ in alio sensu est v̄z r̄ hoc d̄z facere in p̄ncipio an̄q̄ o p̄ponēs p̄cedat ad p̄cōnē-si iā posteri⁹ l̄/ lata p̄cōne diuidat ip̄m multipl̄r incertus est v̄z ip̄e r̄is hoc dubiū qd̄ est ex multipl̄a a p̄ncipio p̄st̄erit et sic mirabil̄ coram opponētē Si at̄ r̄is nō pūiderit du biū qd̄ est ex multipl̄i r̄ cōcesserit ip̄m r̄ postea viderit q̄ multipl̄r est obuiādo dicere d̄z opponētī qm̄ nō redi siue p̄cessi itterrogatū ad hoc id est ad hūc sensum inspicia ens in q̄ tu p̄cludis-h̄ p̄cessi illd̄ alterz eoz sensuū inspicia ens q̄s multipl̄r in se h̄z-nā plurib⁹ exnib⁹ sensib⁹ s̄b eo r̄ equoco noie vel s̄b eadē orōe aphibologica facil̄ est du bitatio Si v̄o planū sit r̄ simplex qd̄ itterrogādo p̄poni tur r̄idendū est plane aut sic aut nō cōcedēdo s̄z simpl̄r aut simpl̄r negando

Om̄i aut̄ ois p̄o syllogistica aut eaz aliq̄ est ex q̄b⁹ syl̄ls aut p̄pter aliquā haz palā at̄ qm̄ alteri⁹ grā sumit̄ ex eo q̄ pla silia itterro gant-nā aut p̄ inductōem aut per similitudi nem-pleriq̄s vniuersale sumit̄-

Hic p̄bs onit quō r̄idendū est ad orōem induc tiā r̄ ad syl̄m siue ex necarijs siue p̄ternecarijs sc̄m̄ Et circa hoc refumit diuisione p̄p̄ōis p̄us positā in necariāz et p̄ternecariāz-dicēs q̄ ois p̄o syllogizabil̄ aut ē ne cessaria syl̄o r̄ p̄ncipalis sicut s̄t maior r̄ mior p̄ncipal̄ syl̄li-Aut est p̄ternecariā sumpta p̄pter aliquā necariā r̄ p̄p̄ōnū-manifestū em̄ est q̄ talis sumit̄ p̄t̄ aliquam necariāz p̄p̄ōnū ex quo fit q̄ inductiua p̄p̄ōne plura si milia s̄b vno vli p̄tenta inductiue aliq̄n ab opponētē m̄t rogātur-Nā ip̄i opponētēs sumit̄ om̄e v̄le aut p̄ indu ctionem aut p̄ syl̄m p̄batū in pluribus-

Ergo singularia quidē oia ponēdū si sint vera r̄ pbabilia-Ad v̄le at̄ tentādū instātiā ferrenā sine instātiā vl̄ q̄ sit vl̄ q̄ videat̄ p̄hi bere orōem p̄teruire ē-Si ḡ in multis appa rēte nō dederit vniuersaliter qui nō habz in stantiā manifestum qm̄ p̄teruit-

Hic p̄bs onit quō r̄is d̄z solucere p̄p̄ōnes inductias dicēs si opponēs intēdit facere inductōem tūc oia singu laria ponēda s̄t r̄ p̄cedēda a r̄ite dūmō sunt vera r̄ p̄ba bilia-Ad v̄le aut̄ siue p̄tra v̄le tentādū est facere instāti am p̄ aliqd̄ nō p̄us inductū ab opponētē-q̄ singularia p̄ us inducta ab opponētē r̄is cōcesserit-r̄ si p̄ aliqd̄ illoz instantiā ferret videret sibi p̄tradecere-Quia sine instā

tia vera vel app̄nti p̄bitere id est negare orōem ē p̄terui re-r̄ ita nō h̄is instātiā-r̄ tū v̄le negās est p̄teru r̄ b̄ ca uere d̄z r̄is ne p̄teruire videat̄-p̄z ḡ qm̄ in multis singu larib⁹ apparuit sic eē v̄t d̄z r̄ nō dederit siue p̄cesserit r̄is v̄le cū nō bateat instantiā quā p̄ferre potest-tunc mani festum est q̄ p̄teruit

Ampli⁹ aut̄ si nō p̄traargum̄tari habeat qm̄ nō est v̄z multo magis videbit̄ p̄teruire q̄uis nec h̄ sufficiat-nā p̄les habem⁹ orōes cōtrarias opionibus q̄s difficile est solucere velud zenonis qm̄ nō p̄tingit moueri-neq̄z stadiū p̄trāsire-sed si p̄pter h̄ q̄ sunt oppoita bis nō ponēdū est-Si ergo q̄ neq̄z p̄tra ar gumētat̄ h̄z nec instare-nō ponit palā qm̄ p̄ teruit-Est em̄ disputatōib⁹ p̄terua r̄isio pre ter p̄dictos modos syllogismi corruptio-

Hic p̄bs onit sc̄do quō ampli⁹ r̄is d̄z p̄teruire-di cens si r̄is nō fert instātiā nec ampli⁹ h̄z v̄i cōtra argu mētetur p̄ positōem r̄ v̄i p̄t̄ qm̄ nō est v̄z qd̄ p̄positus est v̄lter-magis adhuc p̄teruire videt̄ q̄uis tū hoc non faciat vt p̄ hoc excludat v̄lez p̄positā Et h̄ p̄ba sic q̄z ha temus p̄les orōes positas a p̄bis q̄ cōiter sunt cōtrarie op̄nionib⁹ p̄boz quas nō p̄tingit vel valde difficile est solucere sicut est zenonis positio q̄ d̄t q̄ nihil p̄tingit mo ueri vel q̄ nō p̄tingit aliqd̄ stadiū vel spaciū p̄trāsire Quis em̄ ostēderim⁹ oppositū siue positōis nō tū p̄ter hoc omittēda ē positio siue nō ponēda-qz talis r̄ silēs po sitōes s̄m̄ p̄biam ponunt-Si igit̄ aliqd̄ r̄identiuz est q̄ neq̄z p̄tra v̄lem p̄p̄ōem p̄traargum̄tari habeat id ē sol uere neq̄z p̄tra p̄positā p̄p̄ōem v̄lem possit instare-si si po nit siue cōcedit eā palā q̄ p̄teruit-r̄ ergo r̄idendo ad p̄ positōem inductiua r̄idendū est vl̄ p̄ cōtraargumētatio nē vel p̄ instātiā alias em̄ sit p̄terua-p̄terua vero in dis putatōibus p̄ter p̄dcōs modos ē corruptio syllogismi

Inferre aut̄ positōem r̄ definitōem ip̄z si bi argumētātē oportet-nā ex q̄b⁹ interimūt inq̄rentes p̄positū palā qm̄ his aduersanduz Improbabilē p̄o positōez cauendū inferre-Erit aut̄ ip̄robabil̄ multipl̄r nā ex q̄ incōue niētiā p̄tingit dicere-vt si oia dicat aliqd̄ mo ueri aut nihil-r̄ q̄cūq̄ s̄t p̄ioris p̄suetudis eligere r̄ repuḡntia p̄silijz-vt qm̄ voluptas bonū-r̄ iuriā facere q̄s pati meli⁹-Hō em̄ ser mocinatōis causa odiunt inferentē sed vt ea que sibi videant̄ dicentē odiunt

Hic p̄bus onit quō argumētandū sit r̄identi cōtra opponētē-dicēs q̄ respondens d̄z inferre positōem r̄ v̄ finitōem ad v̄tilitatē suā-Et hoc p̄bat p̄bus sic qz p̄ ca rem aduersandum est opponētī-p̄ que opponēs conatur interimere p̄positū r̄itis-h̄ talia sunt positio r̄ definitio ergo p̄ talia cōtraargumētandū est opponētī-Et in ferē to oppositiōnē cauēdum est magis respondenti-ne inferat positōem improbabile-Dicit̄ aut̄ positio improbabilis multipl̄r-vno mō d̄z improbabil̄ positio-illa ex q̄ sup̄posi ta p̄tingit dicere seq̄ incōueniētiā-vt in positōe zenonis s̄

Topicor

Omnia dicat moueri aut dicat nihil moueri. vt mellifus ex hac em multa sequitur inconuenientia. Et q̄ dicitur q̄ illa eligenda s̄ q̄cūq; s̄ p̄ioris p̄suetudis vel vrbani- tatis q̄ eligenda s̄ q̄cūq; s̄ repugnātia p̄cilijs bonoz et optimoz. vt qm̄ voluptas sit b̄ bonis in vita qd̄ repu- gnat bonis p̄suetudinibus. et qm̄ iuriam facere q̄ pari qd̄ repugnat bonis p̄cilijs. Audientes em̄ nō odiūt r̄rē quasi inferētes hoc p̄mociationis siue disputatōnis cā s̄ odiunt vt dicentes q̄ sibi bona vident et vera. et vt aple- centem talia quia sermones morales credunt ex amo- re magis q̄ ex sermone p̄suasuo

Quocunq; p̄o orōnes falsum syllogizant soluēdū interimēt i p̄ter qd̄ falsum. non em̄ qui qd̄libet interimit soluit. si h̄ falsū est qd̄ i- terimitur. habebit ei plurima falsa orō. vt si quis dicat eū qui sedeat scribere. socrate p̄o sedere. accidit em̄ ex his socrate scribere. In- terempto em̄ socrate sedere nihil magis so- luta est oratio q̄uis falsum anxioma. s̄ non p̄ter h̄ oratio falsa. nā si sit qd̄dem aliquis se- dens nō scribens at. non iam p̄ueniet in hoc eadē solutio. q̄re nō h̄ interimēdū. s̄ sedentē scribere nō em̄ om̄is qui sedet scribit soluit. ergo oīno qui interimit p̄ter quid sit falsus. Nouit at̄ solutōez qui sciuit qm̄ p̄ter h̄ orō sit falsa. velud i his q̄ falso scribūtur. non em̄ sufficit instare. vt si falsum sit qd̄ interimitur. sed et p̄ter quid falsum assignādum. sic ei erit manifestum vtrum p̄uidens quidem vel non faciat instantiam

Hic p̄ba ont̄ quō respōdendū ē ad p̄pōnes syl- logisticas. dicens q̄ q̄cūq; p̄pōnes siue argumētationes syllogizant falsus ille s̄ interimēdū modo p̄ eas s̄m̄ p̄cluditur. Et istud p̄bat p̄ba. Quia non s̄p̄ soluit falsū syllogizatum q̄ interimit falsum in p̄missis. neq; et sol- uit si falsus est qd̄ interimit. q̄r aliqui ars siue argumēta- tio h̄z pla falsa. et tñ non oīa illa s̄ causa falsitatis con- clusionis. Cui est ex^m si quis dicat eum q̄ sedet in eo q̄ se- det scribere. ex hoc seq̄tur icōueniēs. accidit em̄ socratem sedere. et seq̄tur ex his sortem scribere qd̄ est falsum. et p̄ sic formari syllogismus. Sedens scribit sortes sedet er- go sortes scribit. non em̄ sufficit ibi interimere minores q̄ est sortes sedet q̄uis sit falsa. sed potius est interimere istam q̄ est sedentem in eo q̄ sedet scribere. q̄r non om̄- nis q̄ sedet scribit in eo q̄ sedet iste ergo soluit omnino argumentationem syllogisticam qui interimit id p̄ter qd̄ est falsum in minore non in maiore. Nouit at̄ sol- uere qui sciuit qm̄ p̄ter hoc oratio fuit falsa. Seda ra- tio est sicut est in descriptio nibus geometricis figurarū ita erit in syllogismis. sed sic est in figuris q̄ non soluit argumentuz nisi interimatur illud. p̄ter qd̄ seq̄tur fal- sum. igitur sic etiam erit in dialecticis. Exemplum ē vt si arguatur lince ducte ab eodez puncto ad idem p̄ctū sunt equales. sed linee ducte p̄ chordam et arcum s̄ hu- iusmodi. ergo ille sunt equales. Quis em̄ interimat ma- ior. non tamen p̄ter hoc soluitur. quia posito q̄ illa sit vera ad hoc sequitur inconueniens qd̄ p̄us. sed minoz te-

bet interimiri et debet dici q̄ hoc debet intelligi de lineis re- ctis ductis p̄ idem spacium. non aut̄ de lineis curuis et ductis p̄ diuersa spacia. Tertia ratio est p̄ rectam so- lutionem potest p̄p̄endi si respondens p̄uidit falsum qd̄ accidit in conclusione. sed hoc non potest videri nisi sol- uat̄ interimat illud falsum. p̄ter qd̄ seq̄tur falsum i cō- clusione. ergo illud est interimendum in p̄missis syllogis- mi. p̄ter qd̄ sequitur conclusio falsa

Est aut̄ orationē p̄hibere concludi q̄drū- pliciter. aut em̄ interimere a quo sit falsum. aut ad interrogantē instantiam inferre. sepe em̄ non soluit qd̄ interrogās nō longi⁹ p̄fer- re potest. Tertiū aut̄ ad interrogata dicere in- stantiā. accidit em̄ ex interrogat̄ quidez non fieri. q̄ volum⁹ eo q̄ nō bñ interrogata sūt. ad- dito aut̄ aliquo fieri p̄clusionē p̄ringit. Si ergo nō ampli⁹ potest p̄ducere interrogans ad interrogatē erit istātia. si at̄ p̄ ad interro- gata. Quarta aut̄ et pessima instātia est ad tē- pus. quidā em̄ in talibus instant ad q̄ dispu- tare pluris est t̄pis q̄ p̄ntis exercitacionis. ergo instantie vt dcm̄ est prius q̄tuor mōis fiunt. Solutio at̄ eaz̄ q̄ dcē sunt prima. re- lique autem p̄hibitiones q̄dam sunt et impet- dimenta conclusionis.

Hic p̄ba tradito modo soluendi vere intendit deter- minare de solutione s̄m̄ quid. Et at̄ talis solutio duplx. Prima est que p̄hibet illationē. et illa dicitur p̄hibitio. Alia est q̄ stat cū illatione et increpat p̄clusionē illa dicitur increpatio. Dicit igit̄ p̄ba p̄mo q̄ q̄tuor modis con- tingit p̄hibere p̄clusionem. Prim⁹ mod⁹ est qm̄ p̄hibet siue interimit ex quo debet sequi p̄clusio. Secūd⁹ mo- dus est ferre instātiā p̄tra interrogantē q̄rendo itelle- cum q̄stionis. vel q̄rendo aliqua p̄doem collateralens vñ impediā op̄ponēs. Quis r̄ns nō soluat interrogatōez Terti⁹ mod⁹ est ferre instātiā p̄tra interrogata h̄ cō- tra p̄missas ex h̄ q̄ interrogaciones siue p̄misse nō bene ordinātur et nō p̄ter falsitatem. q̄r sepe non accidit q̄ i- tendit op̄ponens. Quia nō bñ interrogata s̄. et ordiata. ad- dito tñ aliquo id est qm̄ bene ordinātur stat̄ seq̄tur con- clusio et bene p̄t inferri. Et quia ista istātia sit p̄ indebitū modū interro gādū nō p̄ter falsitatem. impeditur oratio nō tñ interimitur. et ergo iste modus differt a p̄mo. et sic isto modo respondentis est q̄rere instantiam ad interro- gata. vt ex ea pte impediā p̄clusionem. ne aliquid p̄ter eum pati videatur. Quartus aut̄ modus p̄miss⁹ est hoc est qui maxime affligit opponentem ad tempus pro- lixius hoc est ad reductionem t̄pis. Quidam em̄ respon- dentes talibus orationibus instant. ad quas disputare plus temporis requiritur q̄ ad p̄ntem exercitacionez si- ue p̄ncipale p̄positum. et hoc est qd̄ supra dictum fuit qd̄ vocatur maioris difficultatis assumptio. et his modis impeditur op̄ponens obuiatiue disputans ne reueniat ad conclusiōnem intentam. Et sic patet q̄ suut quat- tuor modi instanti. Comparando autem istos modos instantiarum ad seinuicem. dicimus q̄ inter istas istan-

etiam sine impedimento non est solutio orationis non concludentis nisi prima cum scilicet interimitur illud ex quo sequitur falsum. Alij autem tres modi istantie non sunt solutioes sed prohibitiones quodammodo impedimenta conclusionis. ne fiat contra rationem qui prohibere debet ne aliquid ab opponente fieri videatur.

Circa textum sunt dubia. Primum

est. Atque rursus dialectice debet solvere argumenta opponenti siue interrogati increpando et prohibendo. Et videtur quod non. Quia illud solum est soluendum per increpationem quod peccat in materia falsus assumendo. vel per negationem tunc quod peccat in forma. vel per distinctionem quod peccat per multipliciter dialectice neque peccat ex falsis nec peccat in forma. nec videtur multipliciter cum omnia ista pertineant ad sophisticam. ergo argumenta dialectice opponenti non sunt soluenda sed simpliciter concedenda.

Sic et videtur per istum textum declarari in formando ipsum rationem qualiter secundum diuersitatem rationum se debet habere. Ad obiecta in oppositum est dicitur. Quia licet opponens dialecticus non peccet tamen bene potest ostendi quod non oportet conclusionem sic se habere ut concludit. et hoc fit ostendendo proprietatem per quam ratio peccat posse propriam cum opposito conclusionis et tamen ratio non peccat in materia dialectica siue prohibita. Quia stat duo opposita simul esse prohibita.

Secundum dubium est

Atque rursus debet contra opponentem argumentari. Et videtur quod non. Quia contraargumentari non est soluere. nec rursus debet impedire opponentem. eo quod ambo tendunt ad inquisitionem veritatis. sed respondens impedit opponentem contraargumentando in inquisitione veritatis. Sic et videtur patuit per philosophum. sed verum est quod talis solutio non est recta nec simpliciter dicta. sed tantum est prohibita. et hoc vadit argumentum.

Tertium dubium est.

Quod per dialecticum debet soluere prohibitionem vel increpationem cum tamen talis solutio pertineat ad sophisticam potius quam ad dialecticam. Solutio hoc fit contra primum opponentem. tunc enim oportet prohibere et increpare si impediatur commune opus disputationis ne fiat inutilis tunc reductio. sed ut inueniatur veritas que fit in fine disputationis intenditur. et ergo hoc modo licet dialectice soluias autem propter vanam gloriam ut videat aliquid pertinet ad sophisticam. ut assumptum est.

Increpacio vero orationis secundum ipsam orationem. et quoniam eadem non est interrogatur. plerumque enim quod non bene disputatur oratio qui interrogatur est causa. eo quod non concedat ex quibus plane erat disputare ad positionem. non enim est in altero tamen bene finire opus contrae. Necessarium ergo quoniam quod ad eum qui dicitur non ad positionem quoniam conuincit. non sunt hoc est que falsa sunt magis quam sibi videatur que sunt vera. Exemplum est. ut quod sol sit monopetalis. veritatis magis videtur alicui quam quod sit maior habitacione nostra. propter quod argumentatione facta ex falsis que illi responderi videantur magis erit suavis ut conuincatur quam sit adiutus ad doctrinam siue doctus. Est etiam quoniam oratio

palam quoniam non solum vera syllogizandum. verum etiam falsum. neque per vera sed quoniam et per falsa. Sepe enim vero posito iterum necesse est disputantem. quare permittenda falsa. Quoniam autem falso posito interimendum est per falsa. nihil enim prohibet alicui videri quod non sit magis quam vera. quare ex his que illi videntur argumentatione facta magis erit suavis quam adiuuare. Oportet autem cum qui bene transferret dialectice et non litigatorie transferre. ut geometra geometrice. siue finem siue verum sit quod concludendum est. quales autem dialectici syllogismi dictum est prius.

Hic per determinat de solutione finem quid que vocatur increpacio siue solutio ad hominem. Et diuiditur quod primo facit hoc ex parte ventium. Secundo ex parte orationis. Tertio ex parte vtriusque. Ex parte ventium ponit tres modos. Primus est quoniam interrogat non eadem que adpositum debet interrogari finem veritatem. propositum quod intenditur. et ad quod debet disputatio vel in illo sensu in quo est interroganda. Per litteras enim rursus quod interrogat in disputacione causa est quod non bene disputatur oratio siue positio. eo quod ipse perueniens non peccat ea ex quibus plane erat disputare ad orationem propositam. et tunc fit iactantia. Ex parte vtriusque. ex quo ei disputare oportet est duorum opponentium. rursus non est in altero tamen bene finire. sed est ad verbum siue ne reducere contrae oportet. in quo vtriusque iuuandus est ab altero. vnde aliqui necesse est opponenti conari rationem ad eum qui debet contra eum. Quia tunc procul dubio non rursus sed rursus rursus rursus. Quia aliquid dicitur contra opponente. Quia non rursus tunc ad positionem. et istud contingit quoniam is qui respondet siue vice gerit rursus obseruat eum ut dicitur obuiando pertraria opponenti siue interroganti. et non ad inquisitionem positionis. Et propterea quoniam dicitur contraria opponenti suadens ea per rationem. quod sic que sunt ad exercitacionem fiunt certatiue vel colluctatiue. et non dialectice que ex prohibilibus sunt ad problema siue ad positionem terminandam. Quoniam autem hinc orationes ex parte rursus et opponentis. propter gymnasiu siue lucram et certamen. propter experimentum quod respondentis et viribus opponentis vult accipere non sunt inquisitiue. propter doctrinam de positione faciendam. Palam autem est ex dictis quod ad ascendendum insolentiam respondentis non solum est verum syllogizandum ipsi opponenti. sed etiam falsum vel falsum concludit contra respondentem. Nec etiam semper vera syllogizandum est opponenti sed aliqui per falsa ut scilicet ex falsis a respondente datus aliqui peccat contra respondentem. sepe enim contingit quod vero posito interimere illud necesse est disputantes siue opponentes. Quia per illud ipsi respondentes impediunt disputacionem. et tunc quod verum non interimunt per verum. sed per falsum oportet in syllogismo prendere. proponere falsa. quoniam falso posito non potest hoc interimere nisi per falsum reducendo ad inconueniens. Oportet etiam tunc prederesca. Nihil enim prohibet in prohibilibus alicui rursus aliqui videri ea que non sunt hoc est que falsa sunt magis quam sibi videatur que sunt vera. Exemplum est. ut quod sol sit monopetalis. veritatis magis videtur alicui quam quod sit maior habitacione nostra. propter quod argumentatione facta ex falsis que illi responderi videantur magis erit suavis ut conuincatur quam sit adiutus ad doctrinam siue doctus. Est etiam quoniam oratio

male assignata ex pte opponētis. quia oportet oppo-
nentem q̄ transfert disputatōez obuiatiā ad rntem si
tenedz se habere i disputando trāferre dialecticē non
litigatozie. vt scz ex pbabilibz ad positionē disputet ⁊ nō
ad p̄tentionē se trāferat. sic etl oz geometrā disputare
geometricē s̄ quidem oz opponētē obseruare siue sim
sit siue vez qd̄ p̄cludendū est contra p̄positum. quales
aut sunt syllogismi dialectici quibus vti debet opponēs
dictum est in p̄mo libro.

Qm̄ aut̄ p̄uus socius est qui ipedit cōmu-
ne op̄ palā qm̄ ⁊ orōne. cōe em̄ ⁊ in his q̄
dē qd̄ p̄positū ē p̄ter certatibz. His aut̄ non
est vtrūqz idem euenire. plures em̄ vno ipos-
sibile est vincere.

Hic tāgit scdm̄ modū ex pte vtentū dicens q̄ aliqñ
orō bona ē in se. tñ p̄ p̄uitatē opponēt. l̄ rnt̄ increpāda ē.
Quia p̄u ē soci⁹ q̄ ipedit rebtū. p̄cessū disputatōis. illud
aut̄ qd̄ p̄ponit i disputatione ecōe op̄ opponēt i rnti.
Certatibz igit̄ his scz opponētēz rntē. ⁊ ad victoriā s̄ sei-
uicē conātibz nō ē possibile euenire vtrūqz illud qd̄ itendit
Certatibz ei duobz ad iuicē p̄les vno vicere est ipossibile
ambo ei nō p̄nt vicere s̄ vñ vicz. ⁊ ali⁹ cedz siue succūbet.

Differt at̄ nihil siue i r̄ndēdo siue itrogan-
do fiat s̄. nāz q̄ litigatozie itrogat p̄ue dis-
putat. ⁊ qui r̄ndendo nō p̄cedit qd̄ videt̄ ne
q̄ suscipit q̄c̄qz qd̄ vult itrogans id̄rere
Manifestū ergo ex his q̄ dicta sunt qm̄ nō
similiter increpandum ⁊ p̄ se orōez ⁊ itro-
gantem. nihil em̄ pbibz orōez q̄dem p̄uā ē.
itrogantē vero vt p̄tingit optime cōtra
respōdentem disputare. Nam contra disco-
los nō possibile fortasse statim quales quis
vult sed quales p̄tingit facere syllogismos.
Qm̄ aut̄ est indefinitum qm̄ p̄traria ⁊ ea q̄ st̄
in p̄ncipio accipiūt. homies. plerūqz em̄ p̄ se
dicentes p̄traria dicunt ⁊ rennuentes prius
dant posterius. eo q̄ itrogantes contra-
ria in p̄ncipio plerūqz subaudiunt necesse
est p̄uas fieri disputationes. Causa aut̄ ē ille
qui r̄ndet. hec quidē nō p̄cedēs. illa aut̄ talia
p̄cedens. Manifestū aut̄ qm̄ non similiter
increpandum ⁊ itrogatēs ⁊ orationes

Hic p̄oit certū modū quo reddid̄ orō increpabil. dicens
qd̄ nihil differt qd̄ dcm̄ est q̄tum ad impedimentū dis-
putationis siue fiat itrogando siue opponendo siue
respondendo. Nam qui itrogat siue opponit litiga-
tozie hoc est ad finem litis p̄ue itrogat. sicut ille q̄ li-
tigatozie respondet. sicut ille q̄ respondendo non conce-
dit qd̄ videtur ⁊ qd̄ est pbabile neqz suscipit assentiendo
q̄c̄qz qd̄ itrogans vult id̄rere ad p̄positā faciēs posi-
tionē. Manifestū ergo ex his q̄ dicta sunt. qm̄ similiter
hoc est ex eadem causa increpandum est ⁊ p̄ se siue fm̄ se
orationem. ⁊ itrogantem siue opponentem. sed alia
re causa itrogatur opponens ⁊ respondens. Nihil ei
p̄hibet aliqñ orationem quidem p̄uam esse. ⁊ tñ itro-

gantem siue opponentem vt p̄tingit. hoc est q̄tum dispu-
tatio p̄mittit oratio optime contra respōdentēz dispu-
rare fm̄ modum ⁊ legem dialectice disputationis. Nam
contra discolos respondentes non est forte possibile ni-
si p̄us p̄scantur p̄ cauillationes q̄les quis siue aliqz
opponentium vult facere syllogismos. sed oportet cūsa-
cere tales quales facere eum contingit ad p̄scendū dis-
colum. Quia alit̄ indefinitum est siue incertum ⁊ indefi-
nitum qm̄ p̄traria opponenti vel r̄nti qm̄ ea q̄ st̄ in
p̄ncipio siue conuenientia ad intentū. p̄positū faciunt vt
p̄ponunt disputantes ad inuicem opponens ⁊ respōdēs.
plerūqz em̄ p̄ se dicentes p̄traria dicūt. ⁊ rennuentes et
negantes p̄us. postea p̄cedunt ⁊ ponunt hoc em̄ sepe cōti-
git in pbabilibus. ⁊ s̄ p̄tingit ideo qz r̄ntes plerūqz sub-
audiunt. s̄ est male audiunt ad p̄uersum intellectum re-
ferendo audita. ea q̄ itrogantes itrogant a p̄nci-
pio ⁊ ex s̄ necesse est p̄uas fieri disputationes. Causa at̄
est qui respondet. hec quidem litigiosa concedens alia aē
taliam ad p̄positum facientiam non concedens. Ex quibus
omnibus manifestum est q̄ non similiter increpādēst
orationes ⁊ itrogantes

Et seāt orationis quicqz sunt increpa-
tiones. Prima qd̄ qm̄ ex itrogatis
non p̄cluditur neqz qd̄ p̄positū est. neqz oīno
nihil cū sint vel falsa vel impbabilia. aut oīa
aut plura in q̄bus est conclusio. ⁊ neqz abla-
tis quibusdā neqz additis neqz ablat̄. his q̄
dem. illis vero additis fit conclusio

Hic p̄b̄s p̄sequēter ostendit quō increpanda est orō ē
seipsa. Et dicit q̄ p̄ se aut̄ sumpte orationes. ⁊ nō in v/
su opponētis ⁊ respondētis quicqz sunt increpādēs.
Prima sumpta est ex pte orationis fm̄ q̄ est causa con-
clusionis. qm̄ scz talis est oratio q̄ itrogat. p̄ponit
non p̄cluditur aliquid nec p̄positum. nec aliqd̄ omnino.
cum sint vel falsa vel impbabilia. plura eoz. vel omnia i
quibus est conclusio. p̄misse em̄ in q̄tum extrema ma-
terialiter se habent ad p̄clusionem. ⁊ q̄tum ad medium
se habent vt causa efficiens ad p̄clusionem. ⁊ p̄clusio est
in ipsis sicut effectus in causa materiali vno modo. ⁊ vt
effectus in causa efficiente alio modo. Et qm̄ neqz abla-
tis q̄busdā. neqz additis neqz ablat̄. his quid. His
vero additis fit ex ipsis conclusio increpanda est oratio.
quia tunc omni forme syllogismi repugnant. nec seruāt
aliquē ordinem medij vel extremoz. nec p̄ dicit̄ omni-
te nullo confirmantur.

Secūda aut̄ si non fiat ad positionē syllo-
gism⁹. id est ex talibz sicut dictū est prius.

Hic p̄oit scdm̄ increpationem dicens q̄ scdm̄ incre-
patio siue increpationis causa est si oratio sit talis q̄
ex ea non fiat syllogismus ad positionem hoc est ad p̄po-
situm. peccat em̄ eo q̄ caret sine rebto. vel etiam si nō fi-
at syls dialectic⁹ ex talibus pbabilibus re quibus dcm̄
est in p̄mo libro

Tertia vero si additis q̄busdā fit syllo-
gismus. hec aut̄ sunt p̄ciora his q̄ itrogā-
tur ⁊ minus pbabilia conclusione.

Octauus liber

Hic ponit tertiā increpatōem siue increpatōis cām dī-
cens tertiā increpatio ē si orō talis est q̄ sylls ad p̄positū
ex ea nō fiat nisi quibusdā additis tūc est diminuta ⁊ ve-
ficiens inessentialis ⁊ maxime q̄n addita sunt puora ad
pbandum ⁊ minus pbabilia q̄ conclusio

Rursum si ablatiō q̄busdā nam q̄nq̄ su-
munt plura necessarijs q̄re non in eo q̄ hic
sunt sic syllogismus

Hic ponitur quarta causa increpatōis ⁊ est si oratō
sit tal q̄ ex ea non fit syllogismus ad p̄positū nisi quibus-
dā ablatiō quia tūc abūdat supfluis q̄ non p̄t esse cau-
sa conclusiōis. Nā q̄nq̄ o p̄ponētes sumit p̄la interrogā-
da q̄ necāria s̄t ad p̄positū sic nō fit syls conclusōes eo q̄
hic sunt q̄ causa conclusiōis esse non possunt

Amplius si ex iprobabiliorib⁹ ⁊ min⁹ cre-
dibilibus conclusiōe aut si ex veris s̄ plene o-
pera indigētib⁹ demonstrari q̄ p̄blema
Non oꝝ aut ex omnibus p̄ponib⁹ syllos di-
cere s̄t pbabiles eē ⁊ verisiles naturalit̄ at
sunt statim aliqua quidez facilioza ⁊ alia p̄o
difficilioza eoz q̄ querūt quare si ex quibus
p̄git maxime pbabilib⁹ p̄nerit disputa-
tū est bñ. Manifestū ergo q̄n nec orōis ea-
dē increpatio ad p̄positū ⁊ p̄ se nihil eīm p̄-
bibet orōem p̄ se quidē esse vitupabilem ad
p̄blema aut laudabile ⁊ rursum ecōuerso p̄ se
quid laudabile ad p̄blema at vitupabile q̄n
ex p̄tib⁹ ē facile pbabilib⁹ ex vere p̄cludere

Hic ponit quāz increpatōis q̄ est ista si fiat syls ex i-
pbabiliorib⁹ ⁊ min⁹ credibilib⁹ q̄ sit conclusio aut et si fiat
ex veris s̄ plima opa siue labore idigētib⁹ ⁊ maiori satis
q̄ conclusio ad remōstrādū hoc eīm est anxioma assumptū
v̄dicum fuit. Ad declaratōem aut eoz q̄ dicta sunt no-
tat p̄ q̄ non est necēsi q̄ syllogismi dialectici ⁊ ad p̄posi-
tum fiant ex omnibus siue ex quibusdā p̄ponib⁹ p̄ba-
bilibus ⁊ etiā non oportet dicere similiter syllogismos
hoc est equaliter esse pbabiles ⁊ verisimiles natura-
liter eīm ex ip̄a natura p̄ponum quedā s̄t facilioza q̄bus-
dā pbabilioza ⁊ q̄dā difficilioza ⁊ i pbabilioza quare
si p̄nerit siue p̄posuerit syllos ex p̄ponib⁹ maxie pbabi-
lib⁹ in q̄tū p̄git s̄m materiā p̄positā hoc est in q̄tum p̄-
mittit p̄posita materia hic bñ disputat Manifestū etiāz
ex dictis ē q̄ non est eadem causa increpatōis in ora-
tione s̄m q̄ est ordinata ad ostendendum p̄positum ⁊ in
ordīe s̄m q̄ sumitur p̄ se ad conclusiōem quācūq̄ sim-
pliciter ordinata. Nihil eīm phitet p̄ se quidem oratōes
esse vitupabilez tñ laudabile ad p̄blema ⁊ b̄ maxime fit
q̄n obuitarie disputat aliqd ad ē p̄dem s̄t fictōes itendit ⁊
p̄cedit ex p̄cessis siue datā r̄tē. Et ex regione et nihil p̄-
bibet orationem quidem p̄ se esse laudabilem ad p̄ble-
ma autem vitupabilem q̄ non facit ad p̄positum ⁊ hoc
fit q̄n oratio ex pluribus ⁊ verioribus est conclusa ⁊ faci-
le potest pbari sed tamen ex impertinentibus ad propo-
situm

Erit autem q̄nq̄ oratio conclusa non cō-
clusa peior q̄n hic quidem ex fatuis conclu-

ditur cū nō sit b̄mōi p̄positio illa aut indige-
at talibus q̄ sunt pbabiliar vera ⁊ non in as-
sumptis sit orō. Eos aut q̄ p̄ falsa vez con-
cludunt non iustū increpare nā falsum q̄dez
s̄p necesse ē p̄ falsum syllogizare ⁊ vez at q̄nq̄
est ⁊ p̄ falsa syllogizare manifestum aut hoc
ex analitricis

Hic p̄ soluit iplicate vñ si dubiū quo posset quis q̄re-
re vez oratio q̄ non concludit sit simpliciter increpanda
Dicens q̄ nihil phibz q̄ oratio conclusa prior sit nō cō-
clusa ⁊ b̄ fit q̄n illa q̄ conclusa est ex fatuis est conclusa hoc ē
ex valde ip̄abilib⁹ cū p̄pō non conclusa nō sit b̄mōi q̄
ex fatuis posset p̄cludi s̄ tal q̄ ad sui pbatōes talib⁹ indi-
get q̄ s̄t pbabilioza ⁊ vera ⁊ tūc maxie est illa orō mala
q̄ ex fatuis p̄cluditur q̄n et peccat ita q̄ conclusio non ē
in p̄ponibus assumptis ad syllogismū sic effect⁹ in cau-
sa efficiente. Illos aut opponentes qui p̄cludunt p̄ fal-
sa verum non est iustū increpare. Quia falsum p̄ falsum
in p̄na necessaria p̄tingit syllogizare verum aut p̄ falsa
q̄nq̄ contingit sic in p̄ncipio scōi p̄oz reterniatum est

Qm̄ aut demonstratio ē alicui⁹ dicta oratō
si aliquid est aliud q̄d ad conclusiōem nullo mō-
se habet nō erit de illo syls. Si autem vide-
atur sophisma erit demonstratio. Est at phi-
losophisma syls quid demonstratiū. Argu-
metū syls dialectic⁹ Sophisma vero syls
litigatorū. Apozisma at syls dialecticus cō-
tradictionis

Hic p̄ ostendit ex icidēti argumētōes diuersificari i-
bis dices ex quo orō q̄ ē remā est oñ sua alicui⁹ tēmiā
te conclusiōis si aliquid aliud est intermixtū tali conclusiōi
q̄d ad conclusiōem pbādā nullo se b̄z nō erit syls de illo
siue ex illo sic ex cā conclusiōis s̄ erit non causa vt cā Si
autem videatur facere ad conclusiōem p̄ aliquem locum
sophisticum ⁊ non facit tunc est sophistica non syllogis-
mus ⁊ non erit remonstratio siue argumentatio ostent
sua Est autem philosophisma dictū syls remon-
stratiū. Argumētū vero syls dialectic⁹ eo q̄ argumē-
tum est rō rei dubie faciens fidem s̄ fides autem est p̄-
prius effectus syllogismi dialectici. Quia opimo iuuā
ta rationibus fit fides ⁊ dicitur tertio de anima So-
phisma vero d̄ syls litigatorū. Apozisma at d̄ syls di-
alectic⁹ p̄ d̄ctōis q̄ maxie ē i obuitatis disputatōib⁹. Et est
nō grecū ip̄o ab a q̄d ē sine ⁊ p̄ros q̄d ē appitio vt cōit
d̄ q̄ p̄ ip̄z ad vtrāq̄ p̄tē arguit ⁊ neutra appet pus q̄
alia. Nēt⁹ tñ d̄ a p̄ria q̄d est p̄turbatio q̄ in vtrāq̄
p̄tem p̄tradictionis conturbatur

Si p̄o ex vtrisq̄ q̄ videatur aliquid ostē-
dat nō aut videatur s̄t nihil phibet q̄d ostē-
nditur magis altero videri. Sed si hoc q̄
dem videatur illud autē neutro modo aut
si hoc quidem videatur illud autem non vi-
deatur sed similiter quidem similiter erit ⁊ n̄
si autem magis alterz sequitur q̄d magis

Hic p̄b̄s ostendit habitudinem p̄clusionis ad p̄missas
dicens si fiat aliquis syllogismus dialecticus in quo ex
vtriusq; p̄p̄ō
nibus ostendit qd̄ videtur ē pbabile ita qd̄ p̄p̄ōnes nō videtur
sūt b̄ est eqliū pbabiles nihil pbibz id qd̄ ostendit qd̄
est p̄clusio magis videtur magis esse pbabile s̄ si fiat tal
syllogismus in quo vna p̄p̄ō videtur ē pbabil̄ reliqua aut neutro
sebz ita qd̄ nec sic pbabil̄ nec ip̄pbabil̄ p̄clusio q̄ sequitur
sūt erit neutra vel non pbabilis vel imp̄pbabilis. Si aut
p̄positio magis sequat̄ alterz scz pbabilitatem vel imp̄
pbabilitatē cū reliq; sit pbabil̄ tūc sequē et d̄ d̄ lo magis se
bis ad hoc ad qd̄ magis se habet p̄positio

Est aut̄ quoddā r̄ idem circa orōnes pec
catū qm̄ ostenditur p̄ longiora qd̄ inest p̄ mino
ra r̄ q̄ orationi insunt vt qm̄ est opinio ma
gis altera q̄ altera. Si quis peccat̄ idē sin
gulum magis esse. Est aut̄ opiabile id̄ vere
quare magis q̄ quidē esse ip̄m adhuc̄ autēz
qd̄ dicitur magis magis esse esse aut̄ r̄ eandē
opinionem q̄ erit magis certa q̄ quedam pe
ricū est aut̄ r̄ eandē opinionē verā esset idem
singulum magis esse quare eadem opinio p̄a
certior est qd̄ aut̄ nequitia maior q̄ q̄ facit cir
ca quā oratio est latere causam. Oratio autē
palam est vno quidem modo r̄ publicis
simo si sic conclusa sic vt nihil oporteat inter
rogare vno aut̄ mō r̄ q̄ maxime dicitur qm̄
quidem sumpta sunt ex quibus necessarium
est esse. Est aut̄ p̄ conclusiones conclusum
amplius si deest qd̄ valde pbabile est

Hic p̄b̄s ostendit quōd est peccatū pbare aliquid p̄ re
motiora dicens qd̄ est circa orationes vel argumentatio
nes peccatū qd̄ dā qd̄ tū idē est cū aliquo p̄dicōz qz est d̄
genere i crepande orationis hoc aut̄ peccatū est qm̄ quis
ostendit p̄ longiora siue plura qd̄ p̄missis inest p̄ pauco
ra siue minorā r̄ p̄ talia minorā q̄ insunt orationi b̄ est ar
gumentationi sicut p̄missis insunt conclusioni q̄ tū ad
extrema qz aliter conclusio non sequet̄ ex p̄missis nisi
sic p̄missis essent in conclusione vt vsq; em̄ medietas p̄
missaz est conclusio. Quia maior extremitas cōcludit̄
de minore. Huius est qm̄ vt si sit pbandum qd̄ vna opinio
magis est vera vel certa q̄ altera si aliq; ad h̄ pbandum
peccat̄ l̄ assumpsit qd̄ omne idem te se p̄dicatur siue dictū
est magis vtz siue certum r̄ p̄ minore p̄p̄ōne assumpsit
qd̄ in opinione est idē te se opinabile r̄cludit p̄pter h̄ qd̄
magis est opinio q̄ idem est te se certa q̄ illa in quo est
aliud quiddam te alio opinatum sicut opinio qua ali
quis opinatur qd̄ homo est animal est certior r̄ verior il
la qua opinatur qd̄ homo est albus. Et potest sic forma
ri syllogismus. Tertium. Omne idem te se p̄dicatum certi
us est q̄ vbi aliud p̄dicatur te alio. Opinio q̄ idē te se
opinatur est in qua idem p̄dicatur te se ergo est certior
q̄ illa q̄ aliud te alio opinatur r̄ istud sufficit ad ostensi
onem p̄positi nec oportet assumere ad istius pbationēz
opinionem eiusdem te se ipso maxime veram esse qz con
clusio habetur sine illa qz bis. Omne te se p̄dicatum est
verius alio quodam r̄ opinio q̄ idem te se opinatur est

in qua idem te se p̄dicatur ergo est certior r̄ ergo pecca
tum r̄ neq̄tia est in crepande orationis q̄ em̄ maior ē ne
quitia orationis siue argumentationis q̄ q̄ sua longi
tudine r̄ sup̄fluitate latere fecit causam cōsequentie circa
quā est oratio. Cum em̄ plurima p̄mittitur nescitur ex
quibus illoz sequitur conclusio r̄ qd̄ illa sit nequitia r̄ ma
licitia orationis patz in opposito qz oratio palā est ma
nifesta in bonitate vno quidem mō publicissimo sit con
clusa ita evidēt vt nihil aliud oportet interrogare. B̄ est
amplius dubitare l̄ q̄rere vno etiam alio mō qui etiam
maxime d̄ bonitas orationis est qm̄ talia sunt sumpta
in p̄missis ex quibz sic ex p̄missis necm̄ est d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄
p̄clusa p̄ pbata r̄ veras p̄p̄ōnes. Ampli aut̄ nequitia si
ue malitia orationis est si rest̄ i p̄missis qd̄ valde pro
babile est hoc ē pbabile p̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄
qd̄ diminuta r̄ qm̄ longior est q̄ esse reat.

Falsa aut̄ dicit̄ orō q̄ drupliciter vno quidē
mō qm̄ videtur p̄cludi qd̄ nō p̄cludit̄ vocat̄
aut̄ apparēs litigiosoz syllogismus. Alio aut̄ mō qm̄
p̄cluditur quidē nō aut̄ ad p̄positū qd̄ accidit
maxie i bis q̄ ad ip̄ possibile ducit̄. Aut̄ ad p̄
positū quidē p̄cludit̄ nō tū h̄z p̄p̄ā discipli
nā h̄ aut̄ ē qm̄ q̄ nō est medicinalis videt̄ medi
cinal̄ ē vt q̄ nō est geometrica videt̄ geome
trica aut̄ q̄ nō est dialectica videt̄ dialectica
siue vtz siue falsum sit qd̄ accidit. Alio autē
modo si p̄ falsa cōcluditur hec aut̄ erit p̄clu
sio qm̄ quidē vera qm̄ q̄ at̄ falsa nam falsū
quidem semp p̄ falsa p̄cluditur vtz aut̄ con
tingit r̄ non p̄ vera vt dictum est prius

Hic p̄ ostendit orationem in cōi acceptā siue i ordine
ad oponentem siue ritem siue in se quattuor modis ēē
falsam. Primus modus est qm̄ videtur p̄ orationem ali
quid concludit̄ tū non concluditur r̄ b̄ oratio dicit̄ h̄a
quia peccat̄ in forma r̄ vocatur syllogismus apparens te nūero
litigiosaz r̄ sophisticaz nec ponitur h̄ qz p̄tinet ad dia
lecticū h̄ potius qz nūc facit i modis falsē opinionis ne i
sufficiens videatur esse diuisio. Secōdo modo dicitur orō
falsa siue argumentatio qm̄ concluditur sed non ad p̄
positum r̄ magis est vana q̄ falsa quia vanus est qd̄ est
ad finem quē non contingit peccatum aut̄ istud maxie ē
in syllogismis qui sunt ad impossibile ad qd̄ ducant et
ideo ex isto p̄positum non potest pbari. Tertio mō orō
siue argumentatio falsa est qm̄ quidē p̄cludit ad p̄positūz
h̄ nō ex p̄p̄riis h̄ ē h̄z p̄p̄riaz d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄ d̄
b̄ d̄ d̄ i q̄ d̄ ratura circuli h̄ at̄ peccatū ē qm̄ i medicinali cō
clusionē sumitur communis p̄positio q̄ non est medici
nalis videtur tamen alicui esse medicinalis aut̄ q̄ non
geometrica aut̄ q̄ non est dialectica siue pbabilis videt̄
tamen alicui esse dialectica siue vtz siue falsum est qd̄ ac
cidit in conclusione p̄ imp̄p̄riaz p̄positiones syllogiza
ta. Quarto dicitur oratio siue argumentatio falsa siue
per falsa syllogizatur r̄ est peccans in materia. Conclusio
autem syllogizata qm̄ quidem erit falsa qm̄ erit vera.
Nam falsum quidem semp p̄ falsum concluditur vtz
autem contingit per non vera concludi vt d̄ d̄ est prius

Ergo falsa oiones esse dicentis peccm ma/
gis est q̄ oionis et neq; dicentis sp̄s q̄n latz
eū eo q; p se plurib; veris recipim; magis
sic bis q̄ marie vident̄ interim̄ aliqd̄ vez;
nā cū tal̄ est alioz veroz dem̄ratio erit opz
eni pōitoz aliqd̄ nō esse oino q̄re erit hmōi
dem̄ratio. Si at̄ verū pcludat̄ p falsa r val
de stulta pl̄ibus erit pei; falsū syllogizātib;
erit at̄ hmōiz que pcludit̄ falsum

Hic dicit q; ponere oiones falsa magl est peccm dicē/
tis. h̄ est ridentis q̄ oionis. Prīmū pz qz nisi falsus daret
ridentis dialectic; ex fals; nō pcederet syls. Et adhuc ne
q; sp̄ tale peccm est dicentis siue ridentis. h̄ q̄n. aliq̄. Qd̄
pz qz tūc nō est peccm dicent; q̄n latz ipm ridentē eē falsū.
qz tunc magis accipim; p̄clonem ex fals; q̄ ex ver; illa
falsa videant̄ magl pbabilia. Et sicut ridentis p̄ accipe
falsa q̄n falsa sūt talia q̄ sic magis pbabilia q̄busdā ve
ris q̄n eni ex illis dem̄rat; erit bñ dem̄ratuz qz oz illa q̄
pponunt nō apparere falsa. h̄ debet apparere pbabilia
Et ne aliqd̄ dicat q; nō oz interimere verū p falsū posi
tū in p̄missis qz verū p falsuz pbat̄ id̄ interim̄ nō p̄r p
ipm falsū. Ddm̄ est si verū pcludat̄ p falsa q̄ valde stul
ta s̄t et im pbabilia pl̄ib; fm̄ sensus iudicatib; male e
rit syllogizātib; et erit peior illo q̄ q̄ falsū p falsū syllogi
zaz nō eni sequitur falsū ex vero nisi sylsino formalit; non
pbante nec erit oisio ppter qd̄ h̄ qz tm̄ sicut circa scōaz
p̄tatem sylsinoz dictum est.

Quare palaz qm̄ prima q̄dem p̄sideratio
oionis p se li pcludit scōa at̄ vtz vez; vl fal
sum tertia p̄o ex q̄libz q̄busdā nā si ex falsis
q̄dem pbabilib; at̄ rōnalis. Si at̄ ex existē
tib; q̄dem im pbabilib; at̄ praua. Si at̄ et
falsaz valde improbabilia palaz qm̄ praua
aut simplr aut ad rem.

Hic p̄ont quō isti modi s̄ soluti d. q; p̄ modus
soluit̄ p̄siderādo si pcludit oio r soluit̄ dicēdo nō pclu
dit qz peccat in forma. Scōa p̄o mod; soluitur vidēdo
si sit verū vel falsum illud quod concluditur. et si sit fal
sum erit interimendū. Terti; p̄o mod; oionis false pec
cat p̄ dem̄ratorem r nō p̄ dialecticū. r q̄ videndū ē vtrū
oio pcludit ex p̄rijs vel im p̄rijs fm̄ p̄riā disciplinaz.
Nā si pcludit ex falsis h̄ pbabilib; rōnalis est oio q̄n
tū ad dialecticū q̄ ex pbabilib; pcedit siue veris siue fal
sis aliq̄. Si vō pbat; pcedit qd̄ ex ex̄tib; h̄ v̄ris h̄
im pbabilib; p̄ua est oio q̄ntū ad dialecticū. Si at̄ pec
dit ex falsis r im pbabilib; r stultis palā qm̄ tūc oio est
praua aut simplr qz stulta s̄ aut p̄ua est ad p̄dituz qz
nihil pbat; cū p̄na in talib; nō habeat causam.

Circa text; expōit̄ est vniuz
dubii. Atrū pbs puenienter dicat oionem q̄tuor mo
dis dici falsam. Et videt̄ p̄mo q; nō qz ois oio peccās
fm̄ locū sophisticū est falsa sed tales loci sunt tredecim
igit male ponit̄ q̄tuor modi. Scōo. Oio que videt̄
pcludere r nō pcludit est imptinens dialectico. h̄ p̄tinz
ad sophisticā igit solū erūt tres modi. Solo Sic q̄a
ois oio peccat aut fm̄ formā aut fm̄ materiaz. Si fm̄

formā hoc est duplr qz vel peccat cōn oionem q̄ d; p̄clu
di r sic est p̄m; modus aut p respectū ad p̄clonem nō in
tentā r sic est scōs mod;. Si penes m̄z h̄ est duplr aut
peccat penes cōe et p̄riū q̄ sunt p̄ditiones materie r sic
est tertius modus aut p respectū ad verū r falsū indiffe
rent; et sic est q̄rtus modus. Ad obiecta in o pposituz.
Ad p̄mū est ddm̄ q; oēs ille oiones q̄ peccant fm̄ tre
decim locos sophisticos p̄cedunt̄ s̄b illis q̄tuor q̄a
in om̄i p̄alogismo est peccatū in materia vel in forma.
Ad scōm dem̄ est in tex.

Principio autem et contraria quo
modo petit interrogans fm̄ veritatez
quidem in analyticis dictum est fm̄ opinio
nē quidem nunc dicendum

Hic pbs agit de petitione p̄ncipij r cōtrij occasione
illū qd̄ super; dixit q; aliq̄n ridenti indefinitū r indeter
minatū est q̄n o p̄ponētēs accipiūt cōtraria r q̄n ea que s̄t
in p̄ncipio id̄ ad maiorē instructionē in isto caplo deter
minat de petitione p̄ncipij et de petitione cōtrij dicens
p̄mo q; h̄ aliter defminat de petitione p̄ncipij q̄ in ana
lyticis h̄ est q̄ defminatū est de ea in r̄ p̄rioz qz ibi def
minatū est de petitione p̄ncipij fm̄ v̄ritatem. h̄ at̄ defmi
nat de petitione p̄ncipij fm̄ opinionem. Tū petere p̄nci
piū fm̄ v̄ritatem est q̄n p̄ ignotū vel eque ignotū simplr
petit id̄ qd̄ est in p̄ncipio. Scōo petit id̄ qd̄ ē in p̄ncipio
quando per id̄ quod est idem vel eque ignotum vel igno
tius quo ad nos petitur id̄ quod est in principio vt inq̄
Albertus.

Petere autem videntur hic quod ēi p̄m;
cipio quinq; modis. Manifestissime quidē
et primum si quis idem quod mōstrari opoz
tet petat. Hoc autem in ipso quidem quod
non facile est latere. In vniuocis autem r in
quibus nomen et ratio significat magis.

Hic p̄ ponit modos et qd̄ est petere id̄ qd̄ est in p̄n
cipio d. q; aliqd̄ videt̄ petere id̄ qd̄ est in p̄ncipio q̄nq;
modis. Manifestissime q̄dem r p̄mo p̄tingit petere id̄
qd̄ est in p̄ncipio siq̄s o p̄ponētis petit id̄ qd̄ mōstrari o;
Sic aut̄ petere id̄ qd̄ est in p̄ncipio peccat in eodē noier
re et nō est facile latere ridentez. In vniuocis at̄ r̄ symo
nymis in q̄bus nō est idem r etiā rō definitiua eadem
oionis siue rōnis p̄plex ad nomen magl latet. Et hoc
intelligendū de his et q̄bus eque nota sūt nō et defini
tio qz in loco a definitione pbat̄ definitū p̄ definitionē
pur definitio est p̄ncipiū r cā cognoscendi definituz et
nō est petitio p̄ncipij. Et h̄mōi petitōis et qd̄ est in p̄n
cipio est vt si dicat h̄o currit. h̄o currit vel in synony
mis. Gladius incidit. h̄ spata incidit r h̄mōi.

Secundo autem quando quod particu
lariter oportz demonstrare vniuersaliter q̄s
petat vt qui conatur quoniam contrariorū
eadem disciplina omnino oppositorū pro
bauit vnam esse videtur enim quod oportet
bat per se ostendere cum alijs petere

Hic ponit r̄ modū d. q; scōo petit id̄ qd̄ ē in p̄ncipio
q̄n id̄ quod particulariter habet probari aliquis petit
vlt̄er in suo toto vniuersali cum pars non sit diuersa

a suo toto quibus non sit omni modo eadem cum ipso. Cuius est ex parte plura ut dicitur ostendere quoniam contrariorum est una et eadem disciplina plura petit quod omni oppositorum est eadem disciplina

Tertium si quis quod vltiter est ostendere propositio particulariter petat ut si de omnibus contrariis proposito de aliquibus probet videtur enim hic quod cum pluribus oportebat ostendere per se extra petere.

Hic ponitur tertius modus qui est perversus ad precedentiem quod totum tale maxime secundum quod ut integrum ex suis partibus considerat non est nisi sue partes propositio. Cuius exemplum est ut si proponatur ostendere de omnibus contrariis in toto aliquid et petit hoc in aliquibus videtur enim quod id quod cum pluribus in toto acceptis oportebat ostendere sit eadem disciplina et petat hoc sibi concedi in particularibus.

Rursum si quis dividens petat quod propositum est ut si oporteat ostendere medicinam sanatiui et egrotatiui extra utrumque probet.

Hic ponitur quartus modus et est si quis petat divisim in partibus quod propositum est coniunctim demonstrandum ut si oporteat coniunctim ostendere medicinam esse scientiam sanatiui et egrotatiui et inferat ex hoc quod medicina est scientia sanatio et egrotatio quod totum copulatum non est nisi sue partes sit accepte.

Aur si quis eorum quae sequuntur se invicem ex necessitate alterum petat ut latius incomensurabile esse diametro cum oporteat ostendere quoniam diameter lateri.

Hic ponitur quintus modus qui est in convertibilibus dicens si quis eorum quae sequuntur ad invicem convertibiliter alterum petat ex necessitate esse et ex illo concludat reliquum ut si oporteat ostendere quod diameter est incomensurabile lateri et petat quod laterus est incomensurabile diametro hoc enim unum convertitur cum reliquo et habent eandem probationem et eadem ignota est unum sicut aliud si tamen unum convertibilium est non altero tunc possit unum ex alio inferri et esset locus a convertibili et non peritio principij.

Circa textum sunt dubia Primum

est que dicitur inter petere principium et id quod est in principio Solo alteri Petere principium non ostendere propositum petendo idem in seipso in propria forma Sed petere id quod est in principio est petere illud quod debet duci ad probationem alterius sicut quoniam petit id quod involutum est in alio frequenter ut in toto vel in parte convertibile vel huiusmodi.

Secundum dubium est.

Quot modis contingit petere id quod est in principio. Secundum quoniam modis. Ad sic dividitur quod omnis petitio principij aut est penes complexum et sic est quoniam modus Aut penes incomplexum et hoc contingit dupliciter quod aut sunt unum essentialiter aut dicitur aliquiter. Si primum sic est quoniam modus Si dicitur aliquiter tunc habent se sicut totum et partes et hoc contingit dupliciter quod aut habent se sicut totum integrale et sua partes et sic est quartus modus aut sicut partes subiectiva ad totum univiale et sic est secundus modus aut e converso et sic est tertius modus.

Equaliter autem et e contrario petere ei quod est in principio. Nam primum si quis opposita petit

secundo autem si contraria secundum positivum ut bonum et malum idem Tertio vero si quis vltiter probas particulariter petierit ad dictionem ut si quis sumpsit priorum unam disciplinam sanatiui et egrotatiui alteram probaverit. Aut si habet petes in vlti univialeiter contradictionem tentaverit sumere. Rursum si quis petat primum ei quod ex necessitate accidit per ea quae posita sunt et si quis ea quaedem non sumat quae opposita Talia autem petat duo ex quibus erit opposita contradictio.

Hic probas ostendit quot modis petit contrarium dicens quod pariformiter petit quoniam modis accipiendo contrarium generaliter pro omni opposito etiam disparto. Primum modus est quo quis petit opposita secundum affirmativam et negativam quae maxime opponunt. Secundo petit contrarium si quis petat contraria secundum oppositum contrarietatis dicitur ut si quis petat bonum et malum idem hoc est unum in alio Tertius modus est ut si quis sumat univiale et petat oppositum in particulari ut si quis ad probandum sumpsit omnium contrariorum eandem esse disciplinam et probet sanatiui et egrotatiui alteram esse disciplinam sic petit contradictionem et quod est omnium oppositorum eandem esse disciplinam.

Quartus modus est perversus scilicet si aliquis volens probare quod unum contrariorum eandem esse disciplinam et sanatiui et egrotatiui tentaverit sumere contradictionem in vltimis quod nullo modo contrariorum est eadem disciplina Quintus est si quis petat contrarium ei quod ex necessitate accidit eo quod hoc sunt hoc est contrarium conclusionis ex necessitate iam in premissis per consequentiam hic enim petit contrarium in contrario aut etiam alio modo qui ad istum reducitur ut si quis non petit de opposita vel contraria petit tamen duo disparta talia ex quibus erit primum opposita contradictionis. Istis modis contrarium petit in contrario.

Differt ergo contraria accipere ab eo quod est in principio tantum quoniam huius quidem est peccatum ad conclusionem nam ad illam aspicientes quod in principio est dicimus petere. Contraria autem sunt in propositibus in eo quod habent se aliquo modo ad invicem.

Hic probas ponit diam inter id quod est contraria recipere et inter id quod est in principio petere secundum quod faciunt partem in oratione argumentativa dicens quod petere id quod est in principio est peccatum relatum ad conclusionem eo quod nos ad conclusionem respicientes dicimus aliquem petere id quod est in principio quando petit idem quod conclusionem debuit probare. Contrarij vero petitio est quoniam petunt in se invicem in propositibus premissis in eo quod propones se habeant ad invicem aliquo quoniam modo quodam de quibus dictum est quod contrarium petitur in contrario.

De exercitatem autem et meditationem talium orationum. Primum quidem converti assuescere orationes sic enim et ad hoc quod dicitur magis habebimur idonei et in paucis plures faciemus orationes. Nam converti est transmutatio conclusionem cum reliquis interrogatoribus interimere unum eorum quae data sunt. Necesse est enim si conclusio non est una

aliquā interimere positionū si oibus positis
necesse erat conclusionem esse

Iste est scōs tractat⁹ b^o libri et terti^o fm diuisionem
Albri. In q^o postq^o determinauit de dialectica inq^o situa
put ordinat ad pblemata tmināda a scōo ad istū octa
uū. et a principio istū determinatū est de obuiatōe. Nūc cō
sequenter determinat de dialectica fm q^o ualeat ad exerci
tationē meditationē q^o est act^o memorie frequētate su
per idem ad exercitacionē meditationē talium oionū q^o
uolēt ad exercitiū. Circa exercitacionē at^o et meditationē
p^o ponit q^o tuor documēta. Primū ē formale disputatio
nis ut assuefaciat se ad utendū syllo. p^o uersiuo. Qd sic
ost p^o q^o illud exercitatur p^o qd efficiū⁹ p^o mpti. h sic ē
q^o utētes syllo. p^o uersiuo efficiū⁹ p^o mpti. Minor p^o
q^o illū efficiū⁹ p^o mpti per qd in pauc^o hēm⁹ pla argu
mēta. h sic est de syllo. p^o uersiuo. Minor p^o q^o definitō
ne syllo. p^o uersiuo accipiē⁹ o^o positū p^o clonis cū vna pre
missa interimēdo alterā. et istū est vey si p^o clō de nēta
te ex p^o missis seq^o bat in p^o mo syllo. tūc eni o^o positū se
quit^o o^o positū p^o clonis posito cū altera p^o missa. Et sic
hēm⁹ plura argumēta. tria maxie. Primū est o^o positū in
se. Scōs est cū o^o positū p^o clonis et maiore interimere ma
iore. Tertiu^o ē cū o^o positū p^o clonis et maiore interimere
miorem. Et ita in paucis p^o p^o mpti^o puta duab⁹ hēm⁹
plura argumēta. et sic syllo. gismus conuersiuus ualz
ad exercitacionem.

Ad oēm positionē et qm sic et qm non sic
argumentū considerādū. et inuenientē solutōez
statim qrendū. sic eni sil^o accidit et ad interro
gandū et ad rīndendū exerceri. et si ad nulluz
aliū habemus ad nos ipsos.

Istū est^o documētū. et est q^o ad mālta exercitiū. et tale
Quo ad pōnem arguendū est sic vel nō sic. h est ad ptem
uā vel falsā. affirmatiuā vel negatiuā. qm sic nō est ve
ponit. Postq^o at^o disputatū ē ad vtrāq^o ptem. tūc q^o redū
est inuenire solutōne. sic eni faciēdo frequēter sil^o accide
ad interrogādū siue opponēdū et rīndendū. et si ad nullū ali
um disputaremus ad nos ipsos tamen exercitati nos
habebimus.

Et si alternatim eligenduz q^o sunt ad ean
dem positionē argumēta. hoc eni ad cogno
scendū multā idoneitatē facit. et ad arguēdū
magñū hz adiutoriuū. qm idone⁹ est aliq^o et
qm sic et qm nō sic. nā ad contraria accidit fi
eri obseruantiā.

Hic p^o p^o documētū. et est. Argumētis sic ad vtrā
q^o pte inductis alternati ponderat. eligēdū est q^o sit ad
eandē pōnem siue opionem argumēta mag^o ualētia siue
ista sunt ad affirmatiuā pte opionis siue ad negatiuā.
h eni ad cognoscendū de qlibet. multā p^o fert idoneitatē.
et ad arguēdū ad qdlibet. p^o positū. magñū hz p^o exercitiū
adiutoriuū. qm idone⁹ est aliq^o p^o exercitiū ad arguendū.
qm et sic est affirmatiue. et qm nō sic est negatiue. Omne
eni illud qd ualeat ad obseruandū p^o trariū pōnis rīdentel
ualeat ad arguendū et ad redarguendū. Sed arguere qm
sic vel nō sic. hoc ē affirmatiue vel negatiue. ualeat ad ob
seruandū cōtrariū pōnis rīdentis. igit^o ualeat ad arguenduz
et redarguendū.

Et ad cognitionē et ad fm p^o hiam prudē
tiam posse p^o spicere et p^o sperisse que vtrinq^o
accidit dicere ex hypothesi non paruum in
strumentum. nam reliquum horum est iuste
eligere alre⁹

Hic ponit q^o tū documētū. et est istud Exercitatio ual
et ad cognoscenduz de quolibet hz p^o hiam et physicā pru
dentiā. ita ut in qlibet videat quid uerū. qd falsum sit. et
posse inspiciere in singulis q^o vtrinq^o. h est. ad vtrāq^o pte
cōditionis de vno quoq^o accidit dicere ex hypothesi. h
est ex sup^o pōne. qd est ex talibus p^o p^o mpti^o q^o sup^o ponunt
ut eis utant. tanq^o p^o mpti^o. Hoc eni ad ea q^o dicta sūt
non parū est instrumentū. ex isto eni reliquū et relictuz
et causatus nos rōne eligere alre⁹ cōndictioz qd cum
q^o sit illud quod est uerum.

Oportet at^o ad h^o mōi esse boni ingenij. et
hoc est fm ueritatē bonū ingenij: posse be
ne eligere uerū. et fugere falsū. qui nati sunt
bene. possunt facere bene. Nam qui amat et
qui odiunt hoc quod profertur facile discūt
optimum.

Hic p^o ostendit quō bonitas ingenij maxime con
fert ad exercitacionem. ostendens propter hoc quomō
cognoscitur ingenij bonitas. d^o q^o bonitas ingenij cog
noscitur et perpenditur ex facili electione ueri in quoli
bet fuga falsi. qd qui nati sunt bene. possunt facere bene.
Id est. quibus hoc est innatum siue ingenituz (quia in
genium dicit^o quasi intus genitum) bene possunt facere
hoc. et illi sunt qui subriles habent spiritus. et expedi
tas aialis operationes et bonā rationē collatiuam. Nā
qui amant uerum tanq^o nature sue amicabile et qui o
diunt falsum. quod odiunt tanq^o nature sue inimicum.
facile discernunt p^o artem uiuantem naturā. optimū in
omnibus.

Et ad ea que sepe incidūt pblemata scire
oportet o^o ziones et maxime de primis positis
omnibus. in his enim contendunt sepe respō
dentes.

Hic ponit p^o quedam alia documēta ex parte dispu
tantium. que etiam ualent ad exercitacionem. Primum
est Qui uoluerit esse exercitatus. oportet eum scire ora
tiones disputatiuas ualentes ad ea problemata que se
pe incidunt. Hec enim cōmunia sunt et ad multa ualen
tia. et p^o p^o mpti^o p^o positionibus quibus vtrūq^o ad illa alia
tanq^o p^o mpti^o. quia ista sunt conclusiones. et ualent ad
multa. quia in his sepe contendunt respondentēs cum
opponentibus. quia in multis ualent pblematibus.

Amplius terminoz idoneū esse oportet.
et p^o babilū et primoz habere se promptos.
nam per hos syllogismi fiunt.

Hic ponit scōm documētū. et est q^o oportet termino
rum. i. definitionum et principiorum idoneos esse. ita q^o
multas definitiones multorum. et multa principia me
moriter retineat. et in probabilioribus et in primis o
portet eum esse promptum. Quia hec ut dicit p^o h sunt
quantitate minima. et potestate maxima. et per talia si
unt multi syllogismi.

Tentandū at̄ r̄ q̄ sepe incidūt sermocina
tōnes tenere nā quemadmodū i geometria
aū op̄ ē circa elemēta exercitatū eē r̄ in nūe
ris circa capitales p̄mpte se h̄e multū p̄fert
ad id qd̄ est aliū quoq̄ numerum p̄gnoscere
multiplicatū Silr̄ at̄ r̄ in orōib̄ p̄pōnes sc̄i
re memoriter oꝝ nā velō in memorali t̄m lo
ci positi statī faciūt eadē memorare r̄ h̄ faci
unt magis syllogistice eo q̄ determinatas
eas magis inspicūt f̄m nūcrū. Propōnem
quoq̄ cōem magis q̄ orōem ad memoriā
ponendū nā principij r̄ hypostaseos idone
um esse mediocriter difficile

Hic ponit tertiu documentū dicēs q̄ tentandū ē ma
x̄ie r̄ p̄cipue retinere memoriē in q̄ sicut in p̄ncipia sepe
incidūt in multis p̄blematis sermocinatōes id ē argu
mētatōes disputatū nam sicut in geometria aū opus
t̄xorematū oꝝ geometricū exercitatū eē circa elemēta q̄
sunt punct̄ linea r̄ eo q̄ in illa sicut in p̄ncipia incidūt
t̄xorematū t̄m r̄atio r̄ queadmodū in numeris aū ge
neratōem p̄portionabilitū nūcroꝝ oꝝ aliq̄ p̄mptū esse
circa nūeros capitales ex q̄b̄ oriunt̄ sicut p̄t̄ in p̄mo
arithmetice h̄ eū multū p̄fert ad id qd̄ est aliū n̄herum
ex capitali nūcro ḡiatū p̄gnoscere. Silr̄ at̄ r̄ in orōib̄
r̄hetoricis p̄pōnes v̄tiles r̄ allegatōes sc̄i oꝝ p̄ncipia
velud in memorali t̄x̄auro reponere r̄ statim vt remis
cēt̄a redit sup̄ ip̄a faciūt eadē memorari. Et magis in
alias faciūt h̄ p̄pōnes syllogistice hoc est v̄les r̄ cōes p̄
quas ē recursus syllogistice eo q̄ illas t̄m̄iatas h̄ nūe
rū inspicūt exercitātes nō syllogistice v̄o singulares s̄t̄
q̄ nō s̄t̄ t̄m̄iate h̄ nūeꝝ r̄ id memorari nō p̄nt. In ta
lib̄ at̄ memorabilib̄ maḡ in memoriā reponendū ē p̄pōes
v̄lem q̄ orōem hoc est totā argumētatōem. Nā esse me
diocriter idoneū principij r̄ hypostaseos id ē totū p̄pōis est
difficile hoc ē valde difficile est aliq̄ esse mediocriter ido
neū circa p̄p̄ia cuiuslibet r̄ p̄p̄ias p̄pōnes r̄ id cōes s̄t̄
memorie cōmendāde q̄ ex talibus is qui boni est inge
nij ad p̄p̄ias potest descendere

Ampli⁹ at̄ orōes vnā plures facere assuef
cendū vt abscurissime abscondentib⁹ h̄mōi
aūt erit si q̄s q̄ plimū abcedat a p̄gnatōe de
quib⁹ ē orō Erūt at̄ ponētes orōnū q̄ maxie
v̄lter h̄ pati p̄nt vt qm̄ nō est vna plurium
disciplina sic em̄ r̄ in his que sunt ad aliqd̄ r̄
in p̄trarijs r̄ coniugatis est

Hic p̄b̄s ponit aliū documentū dicēs q̄ maxie conan
dū est siue studentū volētū se exercitare q̄ vnā orōem si
ue vnā argumētōem faciat p̄les si fieri p̄t̄ r̄ hoc assuef
cat facere hoc aūt q̄ vna orō fiat p̄les opponētibus ob
scurissime siue latētissime celādo a p̄posito abcedētibus
ad v̄lia r̄ altiora p̄posita h̄mōi documentū ē q̄ multe s̄ūt
argumētatōes r̄ p̄pōes si q̄s q̄ opponētū plurimū abce
dat ab his p̄ticularib⁹ circa q̄ siue q̄z est orō hoc plimū
abcedit a p̄one p̄ncipali disputata q̄ sic abcedēdo plu
rime laterēt r̄ in p̄sillis s̄ūt p̄pōes r̄ s̄yllm̄ multoꝝ me
dioꝝ r̄ id illi opponētēs erūt potētes plurimū orōnū qui

maxime r̄ ex p̄suetudine pati p̄nt eo q̄ memoria est po
tencia passiva r̄ receptiva r̄ assuetudo est qd̄ actio in
patiens r̄ id q̄ passus ē memoria r̄ assuetudo ē ip̄am re
ceptōem tal̄ bitus potētissim⁹ erit ad faciendū talia h̄
est ex̄ vt hoc sit posita q̄ nō est vna p̄trariōꝝ disciplina
abcedit in hoc cōmissimū q̄ nō est vna plurimū disciplina sic
em̄ descendendo habebit q̄ i his q̄ sunt ad aliqd̄ nō ē vna
disciplina r̄ in p̄trarijs nō est vna disciplina r̄ in iuga
tis r̄ similiter erit in omnibus que sunt plura r̄ statī ha
bitur q̄ nō est vna disciplina

Oportet aut̄ r̄ rememoratōes v̄lter facere
orōnū r̄ si fuerit disputās p̄ticulariter sic em̄
et p̄les possibile est vnā facere silr̄ at̄ r̄ i r̄he
toricis ent̄ h̄memarib⁹. Eundē at̄ q̄s maxie
fugere in v̄le ferre s̄yllos r̄ sp̄ op̄z p̄siderare
orōes si in plurib⁹ disputant̄ nā oēs p̄ticulari
res in v̄li disputate s̄t̄ r̄ inest in p̄ticularib⁹
v̄lis demōstratio eo q̄ non est syllogizare
quicq̄ sine vniuersali.

Hic ponit aliud documentum dicēs q̄ ad multipli
candū p̄pōnes oꝝ facere memoratōem orōnū q̄ maxie
sunt v̄les q̄z in ill̄ maxie est abcedēdū q̄ v̄l ip̄e opponēta
disputās fuerit p̄ticulariter hoc ē ad p̄ticularē sic ei possi
bile est vnā orōem p̄les facere in p̄sillis Silr̄ aūt est in
ent̄ h̄memarib⁹ r̄hetoricis q̄ plures s̄ūt orōes abcedē
do a cā p̄ticulari in v̄les r̄ t̄m̄ p̄les erūt loci r̄hetorici a
noie r̄ circūst̄antijs nego c̄ij sumpti. Eundē at̄ opponētē
op̄z q̄ maxie fugere siue abcedere in v̄le r̄ multos op̄z
s̄yllos r̄ p̄sillos fieri r̄ sp̄ opponētē oꝝ p̄siderare orōes
circa q̄s disputat si in plib⁹ orōib⁹ disputant̄ vel nō. Nā
oēs p̄ticularēs orōes in v̄libus disputate sunt r̄ nō ecō
uerso v̄les in p̄ticularib⁹. Et etiā in p̄ticularib⁹ orōib⁹
inest demōstratio v̄lis q̄z p̄ticularē p̄ v̄le demōstrat̄ r̄ n̄
est possibile q̄c̄q̄ demōstrare p̄ v̄le q̄z vt in analyticis dic
tum est sine v̄li p̄pōne nō s̄t̄ syllogismus

exercitatōes at̄ assigndū iductiāz qd̄
ad rudē syllogisticaꝝ at̄ ad eruditūz

Hic in calce hui⁹ libri ont̄ p̄b̄s quō vtendū est exerci
tatōe dicēs cū exercitatio sit r̄ in p̄pōnib⁹ inductiuis et
in syllogisticis siue v̄libus ad exercitandum rudes r̄ im
peritos q̄ f̄m sensum iudicāt t̄lem v̄ti p̄pōnib⁹ inductiuis
Ad eruditos vero respondentēs qui iudicāt f̄m intellec
tū vtendū est p̄pōsitiōnib⁹ syllogisticis.

Et tentādū accipe a syllogisticis quidē p
positōes ab inductiuis aūt p̄abolas. In h̄
em̄ exercitate vtreq̄ sunt oīno aūt ab exerci
tatōe disputantiū tentandū afferre aut̄ s̄yl
logismū de aliquo aut̄ p̄pōem aut̄ solutōem
aut̄ instātiā siue r̄cē q̄s dixerit siue nō r̄cē v̄l
ip̄e vel alter r̄ circa qd̄ v̄trūq̄. Ex his em̄z
potestas exercitiū aūt cā p̄tatis r̄ maxie cir
ca p̄pōnes r̄ instātiās. Est em̄ vt simplr̄ dica
tur dialectic⁹ p̄positiū r̄ instātiū. Est at̄ p
ponere quidē vnū facere q̄ sunt plura oꝝ eī
vnū oīno sumere ad qd̄ est disputatio in

Octauus liber.

frare aut q̄ vnū ē facere plura nam aut diu-
dit aut interimit hec quidem dans illud au-
tem non dans eoz que posita sunt

Hic p̄ ostendit modū vtendi istis p̄p̄nibus in exer-
citate d̄ quo ad vsum p̄p̄nū syllogisticarū tentandū
est accipere p̄p̄nes que dicunt tales quia p̄ alijs p̄cl u-
dendis poni possunt et tales s̄ vles. In exercitio v̄o in-
ductiuarū tentandū est sumere similitudines siue p̄bolas
quia sic valde multe sunt oīones. In his enī et silibus
vtreḡ inductiue sc̄z et syllogistice exercitatie sunt hoc
est ad p̄p̄nū exercitū reducto. Ex q̄bus p̄cludit p̄ q̄ in
disputatōe exercitatie debem̄ tentare afferre syllogis-
mū q̄cūq̄ mō p̄cludendo aut p̄p̄nē vlem qua in syl-
logismo aliq̄s vti possit aut solutionē de dubio aut in-
stantiā cōn vlem q̄ aliq̄n instāte solutiones sūt siue re-
cte quia dicit de p̄posito. h̄ est vere siue nō recte i false
siue aliq̄s apud se ip̄m siue alteri dixerit cōn quē dispu-
tat. et circa q̄d h̄ est q̄cūq̄ dixerit vtreḡ. h̄ est o p̄ponens
et r̄ndens q̄z p̄mptē posse affirmare p̄p̄nēs et syllogis-
mōs et instantias et solutiones obiectoz sunt ea ex q̄bus est
p̄tās facile faciendi talia. Exercitū autē est causa tal fa-
cilitatis q̄z Victorin⁹ in sua r̄torica dicit q̄ natu-
ra facit habilem ars potentē vsum v̄o siue exercitū faci-
lem quia h̄is vsum op̄at in moduz nature q̄z est altera
natura. Et maxime exercitū circa p̄p̄nēs syllogisticas
et circa instantias talem facit p̄tatem. Est enī vt simpli-
citer dicat siue vniuersaliter dialectic⁹ p̄positiuus et in-
stantiuus et ad hoc exercitū vt ip̄m p̄mptē possit fa-
cere. Est at̄ p̄ponere vnū q̄ddaz vniuersale facere et que
sunt plura in particularibus oportet vnū oīno in vniuer-
sali sumere ad q̄d est disputatio q̄z ad singulare non est
disputatio syllogistica. Instare v̄o oīno h̄ est vniuersali-
ter est q̄d vnū est in vniuersali facere plura in particu-
laribus p̄ que fert instantia. Instans enī p̄mo diuidit
vniuersalia in particularia aut interimit vniuersale p̄ par-
ticulare hoc autē particulare dans hoc autē aliud par-
ticulare in quo est non dans et p̄ illud quod non dat q̄
pp̄osita sunt in vniuersali interimit vniuersale instan-
do contra ipsum

Non est aut omni disputandū nec cōtra
quēlibet exercitandū. necesse est enī contra
aliquos prauas fieri disputaciones. Nā cō-
tra enī q̄ oīno tentat videri profugere iustū
q̄dem tentandū syllogismū facere nō pulcrū
aut eo q̄ nō oportet consistere statim cōtra
quoslibet necesse est enī laboriosū sermonē
accidere. naz qui exercitati sunt non possūt
abstinere a disputatione certatoria

Hic p̄ in calce huius libri ostendit cum quibus dis-
putandū est disputatione exercitatie di q̄ non cum
oī disputandū est quia contra discipulos omnia negan-
tes et illos qui volunt videri non est disputandū exer-
citate quia si exercitat contra tales oīa negantes ne-
cesse est prauas fieri disputaciones. Nam contra euz q̄
oīno tentat videri profugere iustū est oīno syllogismuz
facere sed non est hoc pulcrū dialectico opponēti eo q̄
non oportet dialecticū statim vt p̄ disputationem im-
peditur ab aliquo consistere quasi ad bellum disputan-

do contra quoslibet discipulos. Si enī contra tales dis-
putauerit necesse est accidere laboriosuz sermonem dis-
putationis quia valde laboriosū est omnia que disci-
pulis negat probare. Naz illi opponentes qui exercitati
sunt abstinere non possunt a disputatione contraria. h̄
est qui disputent in contrariū eius quod dicit discipulus
et sic fit disputatio praua.

Oportet autē et factas habere orationes
ad h̄mōi interrogatiōes in quibus minimis
abundantes ad plurima viles habebimur.
De v̄o sunt vniuersales et ad quas abunda-
re difficile est continuo.

Hic p̄ba in fine dicit q̄ non solum in exercitatione
oportet orationes inuenire sed etiam oportet orationes
factas ad h̄mōi discipulorum interrogaciones aut pre-
paratas et ordinatas habere illas sc̄lz que sunt mīme
in quantitate et maxime in virtute et potestate quales
sunt vniuersales quia per tales idonei erimus ad mul-
ta eo q̄ per ipsas plura possunt probari. Difficile tamē
est istis vniuersalibus continuo siue statim abundare
quia ipsa pauca habent media quibus possunt probari.

Circa textū nunc expōit in

hoc finali tractatu sunt dubia. Prīmū est vtz conue-
niens fuit preter duos fines supra traditos istū tertius
supaddere cum tamen dialecticus per inquisitionē ve-
ri apud se obuiationem quo ad alterū sc̄lz responden-
tem consequatur finem principalem qui est veritatis p̄-
babilis cognitio. Solo Sic quia non solum suffice-
ret inquirere veritatem aut alteri obuiando eā inter-
mere sed etiam oportet habere assuefactionē siue prom-
ptitudinem hoc faciendi et illa generat per exercitium
siue exercitacionem et ergo dicit Victorinus q̄ natu-
ra facit habilem ars potentem vsum v̄o faciem. Et sic
ars perfecta per vsum non deliberat

Sed; dub. est circa primū do

cumentū. An maxime debeat vti syllogismo conuer-
suo. Solutio Sic quia per illum statim habemus
plures p̄p̄ositiones. Comprehenduntur autē sub syllogis-
mō conuersuo alij syllogismi ex hypothēsi eo q̄ de illis
similis est ratio. De syllogismis vero ostensiuis non est
eadem ratio quia in illis non contingit ex paucis p̄p̄-
ositionibus plura componere argumenta sed ex duabus
p̄p̄ositionibus vna infertur conclusio ostensiuē. Quāuis e-
nim vnus syllogismus ostensiuus iuxta doctrinā in a-
nalyticis traditam plures inferat conclusiones nō ta-
men eque primo sed vnā infertur principalem et reliquas
consequentes per aliquem modum ad eas. Et in
hoc finitur liber octauus topices p̄bi. In quo idem p̄bi
lo sophus sinez imposuit huic arti dialectice de quo sic
benedictus in eternum Iesus Marie christifere virgi-
nis filius.

Deum p[ro]p[ri]u[m] p[er] d[omi]n[u]m p[ro]p[ri]a[m] a p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o

Con[tra] p[ro]p[ri]u[m] d[omi]n[u]m p[ro]p[ri]a[m] a p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o q[uo]d illud d[omi]n[u]m p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m]

Con[tra] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m]

Con[tra] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m]

Con[tra] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m]

Con[tra] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m]

Con[tra] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m] p[ro]p[ri]u[m]

Faint, mostly illegible handwriting, likely bleed-through or a second page of text.